

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Одеського національного
медичного університету

Валерій ЗАПОРОЖАН

« 28 » *Вісім* 2023 року

**ПРОГРАМА
ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
для здобуття ступеня доктора філософії
в аспірантурі**

Галузь знань:	22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність:	222 «Медицина»
Рівень вищої освіти:	третій (освітньо-науковий)

Одеса -2023

Програма обговорена і ухвалена на засіданні приймальної комісії ОНМедУ
(протокол № 3 від «24» квітня 2023 р.).

Програма затверджена наказом ректора Одеського національного медичного
університету №206-с від «28» квітня 2023 р.

ЗМІСТ

ЗМІСТ.....	3
ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА	4
КРИТЕРІЇ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ	7
ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З МЕДИЦИНИ.....	10
ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (НАУКОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ):.....	11
АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ	11
АНЕСТЕЗІОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ.....	15
ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ	21
ГПІЄНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПАТОЛОГІЯ	28
ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА	38
ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ	43
НЕРВОВІ ХВОРОБИ	47
ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ.....	52
ОФТАЛЬМОЛОГІЯ	56
ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ	61
ПСИХІАТРІЯ	66
ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ	71
УРОЛОГІЯ	75
ХІРУРГІЯ.....	79
ШКІРНІ ТА ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ	84
ДОДАТОК 1 (ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ ДОПОВІДІ (РЕФЕРАТУ)).....	88

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Основною формою підготовки здобувачів ступеня доктора філософії на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти є аспірантура закладу вищої освіти (наукової установи) за очною (денною) або заочною формою навчання.

Доктор філософії — це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня спеціаліста. Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

Підготовка в аспірантурі передбачає виконання особою відповідної освітньо-наукової програми ОНМедУ за певною спеціальністю та проведення власного наукового дослідження. Невід'ємною складовою освітньо-наукової програми аспірантури є підготовка та публікація наукових статей.

ОНМедУ здійснює прийом до аспірантури на здобуття ступеня доктора філософії за науковими спеціальностями (спеціалізаціями) відповідно до ліцензії на надання освітніх послуг на третьому (освітньо-науковому) рівні.

Для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальностями медичного спрямування на конкурсній основі приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з відповідної спеціальності медичного спрямування та мають сертифікат лікаря-спеціаліста за спеціальністю, що відповідає спеціальності аспірантури. Для здобуття ступеня доктора філософії за іншими ліцензованими спеціальностями на конкурсній основі приймаються особи, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста).

Прийом документів для вступу в аспірантуру здійснюється на конкурсних засадах після оголошення конкурсу на офіційному вебсайті ОНМедУ. До вступних випробувань на навчання із здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії допускаються вступники, які вчасно подали всі необхідні для вступу документи.

Вступники до аспірантури ОНМедУ складають іспит із спеціальності (в обсязі програми рівня вищої освіти магістра з відповідної спеціальності).

Метою вступного випробування на навчання для здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі за спеціальністю є визначення рівня підготовки вступника щодо виконання науково-дослідної роботи.

Зміст програми вступного випробування до аспірантури охоплює весь обсяг теоретичних знань, умінь і практичних навичок, необхідних для наукової роботи, а також для подальшої самостійної роботи на базах кафедр під час навчання в аспірантурі. Вступники до аспірантури за спеціальністю повинні володіти базовими знаннями, обґрунтовано відповідати на запитання та орієнтуватися в рамках своєї спеціальності і володіти практичними навичками.

У програмі надано перелік питань до вступного іспиту, список орієнтовних

тем рефератів, список рекомендованої літератури (основної та додаткової).

Практична підготовка здобувачів при плануванні вступу до аспірантури досягається шляхом систематичної та активної участі за основним їх місцем роботи. Крім того, бажаним є досвід здобувача у проведенні наукових досліджень, клінічних випробувань, експериментальних та інноваційних розробок, участь у науково-практичних конференціях, семінарах, з'їздах України, наявність друкованих робіт (статей або тез).

Для визначення рівня знань і практичних навичок програмою передбачено проведення вступного випробування за блоками:

I. Загальні питання з медицини.

II. З навчальної дисципліни (наукової спеціальності):

- Акушерство та гінекологія
- Анестезіологія та інтенсивна терапія
- Внутрішні хвороби
- Гігієна та професійна патологія
- Загальна практика – сімейна медицина
- Інфекційні хвороби
- Нервові хвороби
- Оториноларингологія
- Офтальмологія
- Патологічна фізіологія
- Психіатрія
- Травматологія та ортопедія
- Урологія
- Хірургія
- Шкірні та венеричні хвороби

Вступне випробування зі спеціальності проводиться в усній формі, вступник повинен продемонструвати знання з основних дисциплін за спеціальністю. Вступник в аспірантуру повинен:

– проявляти здатність до формування навиків самостійної науково-дослідницької та педагогічної діяльності, поглибленого вивчення теоретичних і методологічних основ, удосконалення філософської освіти, орієнтованої на професійну діяльність, удосконалення знань іноземної мови, в тому разі й для застосування в професійній діяльності;

– проявляти здатності до вдосконалення та розвитку власного інтелектуального та загальнокультурного рівня;

– бути ознайомленим з діючими законодавчими актами України про вищу освіту і концепцією адаптації української вищої школи до Загальноєвропейського простору вищої освіти;

– вміти формувати науковий світогляд та методологію педагогічної діяльності та професійної компетентності;

– бути здатним до оволодіння основними формами, методами та прийомами навчального процесу, їх оптимальне застосування;

- проявляти здатність до засвоєння специфіки викладацької діяльності у вищій школі;

- мати схильність до виховання загальної і професійної культури майбутнього викладача вищого навчального закладу.

Оцінка результатів вступних випробувань обчислюється, як сума балів за вступні випробування шляхом множення конкурсного балу на вагові коефіцієнти відповідно до Правил прийому на навчання ОНМедУ.

КРИТЕРІЙ ТА ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ

Вступне випробування проводиться в усній формі (співбесіда) та презентації власних дослідницьких пропозицій, досягнень (реферат), результат заноситься у протокол, відомість співбесіди і в екзаменаційний аркуш.

Вступник повинен дати відповідь на запитання відповідно до програми вступного випробування (співбесіди) з питань блоків дисциплін за спеціальністю, правильно сформулювати відповіді на задані запитання, ґрунтовно дати пояснення щодо основних засад спеціальності.

Критерії оцінювання співбесіди:

- оцінка «відмінно» виставляється вступнику до аспірантури коли він має глибокі, змістовні та конкретні знання, досконало володіє теоретичним матеріалом. Продемонстрував вміння діагностувати невідкладні стани і скласти алгоритм надання медичної допомоги, високий рівень гнучкості клінічного мислення в межах запропонованої патології та здатність вільно інтегруватись в простір набутих знань з попередніх дисциплін. Загальна оцінка за дисципліну 180-200 балів (рівень компетентності – високий);

- оцінка «добре» виставляється вступнику до аспірантури, який показує достатньо змістовні знання з тих питань, що відображають основні розділи навчальної програми і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності. Загальна оцінка за дисципліну 160 – 179 балів (рівень компетентності достатній).

- оцінка «задовільно» виставляється вступнику до аспірантури, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях на іспиті, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника. Загальна оцінка за дисципліну 120-159 балів (рівень компетентності – середній).

Конкурсний бал вступника (КБ) для осіб, які претендують на зарахування до аспірантури, формується за формулою:

$$КБ = ВІС + ВІМ + ДБ, \text{ де:}$$

- ВІС-результат вступного іспиту зі спеціальності (за 200-бальною шкалою);-
ВІМ-результат вступного іспиту з іноземної мови (за 200-бальною шкалою) або
бали сертифіката міжнародного зразка з іноземної мови за професійним
спрямуванням, що підтверджує рівень B2-C2 (замість вступного іспиту з
іноземної мови);

- ДБ – додаткові бали за навчальні та наукові досягнення.

Додаткові бали за наукові досягнення вступників до аспірантури
розглядає та нараховує відбіркова комісія ОНМедУ до прийому
вступних іспитів згідно таблиці:

№ п/п	Наукові досягнення	Кількість балів
1	Диплом переможця та призера конкурсу наукових студентських робіт з фаху (подається диплом): - перше місце - друге місце - третє місце	5 5 1
2	Публікації (подаються копії статей та тез, титульної, зворотної сторінок, змісту журналу/збірника): - монографія - стаття опублікована у виданнях, що входять до міжнародних науко-метричних баз даних Scopus, Web of Science (кожна стаття)* - стаття опублікована у вітчизняних фахових виданнях (кожна стаття)* - тези	15 10 5 1
3	Виступ на науковій конференції (подаються копії програм конференції та тези доповіді): - міжнародній - всеукраїнській - університетській	5 3 2
4	Патент	5

Критерії оцінювання реферату

Реферат надається до Приймальної комісії ОНМеду вступником разом з необхідним переліком документів особисто, у визначені Правилами прийому терміни. Тематика і правила оформлення рефератів визначено Програмою вступного випробування.

Кількість балів	Вимоги до рівня реферату
180-200	Викладений матеріал відповідає темі реферату; реферат оформлений відповідно вимог, грамотно, із застосуванням необхідного стилю викладу; реферат містить відомості про наукову новизну та практичну значимість досліджень; план реферату системно розкриває обрану тему; глибина розкриття теми, ступінь вирішення поставлених завдань, завершеність дослідження відповідає сучасному рівню; особистий внесок оцінюється із наявності власних аналітичних висновків; відповіді обґрунтовані; в

	рефераті використано рекомендовану літературу, а також наявна достатня кількість сучасних нормативних і наукових джерел.
160-179	Викладений матеріал відповідає темі реферату; реферат оформлений відповідно до вимог, грамотно; реферат містить відомості про наукову новизну та практичну цінність досліджень; план реферату розкриває обрану тему; глибина розкриття теми, ступінь вирішення поставлених завдань, завершеність дослідження відповідає сучасному рівню; особистий внесок оцінюється із наявності власних аналітичних висновків; відповіді обґрунтовані; в рефераті використано рекомендовану літературу.
120-159	Викладений матеріал відповідає темі реферату; реферат оформлений відповідно до вимог, але допущені неточні вирази, відсутній стиль викладання; в рефераті не достатньо обґрунтовано відомості про наукову новизну та практичну цінність досліджень; план реферату узагальнює обрану тему; глибина розкриття теми, ступінь вирішення поставлених завдань, завершеність дослідження наведені не логічно або підлягають критиці; особистий внесок оцінити складно; висновки не узагальнюють весь наведений матеріал; в рефераті використано рекомендовану літературу.
нижче- 120	Викладений матеріал не відповідає темі реферату; реферат оформлений у супереч вимог, безграмотно; реферат не містить відомості про наукову новизну та практичну цінність досліджень; план реферату не розкриває обрану тему; тему не розкрито; реферат не виконаний автором особисто і не містить власних аналітичних висновків; висновки не обґрунтовані; в рефераті не містяться переліку літературних джерел.

ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ З МЕДИЦИНИ

1. Гострий коронарний синдром з підйомом сегмента ST. Діагностика. Тактика лікаря на догоспітальному етапі.
2. Тепловий та сонячний удар, невідкладна допомога.
3. Гострі отруєння речовинами побутової хімії та невідкладна допомога.
4. Транспортна іммобілізація та невідкладна допомога при переломах, в тому числі транспортування при переломах хребта.
5. Шок, етіологія, класифікація.
6. Зовнішні кровотечі при травмах, невідкладна допомога.
7. Диференційна діагностика бульбарного та псевдобульбарного синдромів.
8. Кардіогенний шок, класифікація, тактика екстреної медичної допомоги.
9. Переломи плечової та стегнової кістки, іммобілізація.
10. Травматичний шок, визначення крововтрати.
11. Неускладнені гіпертензивні кризи. Діагностика. Надання невідкладної допомоги.

12. Діагностика глікозидної інтоксикації та її лікування.
13. Тактика екстреної медичної допомоги в осередку з великою кількістю постраждалих.
14. Ускладнені гіпертензивні кризи. Діагностика. Надання невідкладної допомоги.
15. Показання та протипоказання до госпіталізації у відділення токсикології.
16. Гостра лівошлуночкова недостатність. Діагностика. Надання невідкладної допомоги.
17. Гострі отруєння алкоголем, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
18. Методи активної детоксикації при гострих отруєннях.
19. Класифікація черепно-мозкової травми.
20. Тромбоемболія легеневої артерії, невідкладна допомога.
21. Шлунково-кишкова кровотеча, класифікація, невідкладна допомога.
22. Струс головного мозку, діагностика, невідкладна допомога.
23. Ентеросорбція, покази, протипокази.
24. Діагностика гострих епі- та субдуральних гематом на догоспітальному етапі, тактика бригади екстреної медичної допомоги.
25. Антидотна терапія при гострих отруєннях на догоспітальному етапі.
26. Особливості огляду хворого на догоспітальному етапі при підозрі на гостру внутрішньочеревну патологію.
27. Надшлуночкові пароксизмальні тахікардії. Діагностика, невідкладна допомога на догоспітальному етапі.
28. Гострі отруєння синтетичними опіоїдами. Діагностика та тактика лікаря екстреної медичної допомоги.
29. Фібриляція передсердь, діагностика, тактика лікаря на догоспітальному етапі.
30. Основи серцево-легеневої реанімації.
31. Травма хребта та спинного мозку, діагностика, транспортування, невідкладна допомога.
32. Гострі отруєння психостимуляторами, невідкладна допомога.
33. Здавлення головного мозку, класифікація, діагностика, надання екстреної медичної допомоги.
34. Конікотомія, показання, техніка проведення.
35. Гіперглікемічна, гіпоглікемічна кома, діагностика, надання екстреної медичної допомоги.
36. Гострі порушення мозкового кровообігу, діагностика, тактика лікаря на догоспітальному етапі.
37. Гострий коронарний синдром, тактика лікаря на догоспітальному етапі.
38. Інтубація трахеї на догоспітальному етапі, покази та техніка виконання.
39. Тромболітична терапія при гострому коронарному синдромі з підйомом сегмента ST.
40. Гострі отруєння метанолом, невідкладна допомога.

**ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(НАУКОВОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ)
АКУШЕРСТВО ТА ГІНЕКОЛОГІЯ**

1. Основи організації акушерсько-гінекологічної допомоги в Україні.
2. Питання медичної етики та деонтології в акушерсько-гінекологічній практиці.

3. Аномалії розвитку статевих органів.
4. Аменорея та порушення менструальної функції. Аномальні маткові кровотечі.
5. Порушення статевого розвитку у дівчаток
6. Менопаузальні порушення та інші розлади в перименопаузальному періоді.
7. Генітальні пролапси: класифікація, діагностика, корекція.
8. Запальні захворювання органів малого таза.
9. Міома матки: клініка, діагностика, лікування
10. Ендометріоз та аденоміоз: ведення хворих.
11. Цервікальний скринінг. Ведення пацієнток з аномальними результатами скринінгу.
12. Рак шийки матки.
13. Гіперпластичні процеси ендометрія: діагностика, лікування, профілактика.
14. Рак ендометрія. Саркома матки.
15. Кісти і пухлини яєчників.
16. Рак яєчників і маткових труб
17. Дисгормональні захворювання та рак молочної залози.
18. Передопераційна підготовка гінекологічних хворих. Післяопераційні ускладнення, їх профілактика.
19. Оцінка фертильності і субфертильності. Неплідний шлюб. Допоміжні репродуктивні технології.
20. Сучасні методи контрацепції: класифікація, механізм дії, переваги, недоліки.
21. Фізіологічна вагітність. Ведення пацієнток.
22. Ведення фізіологічних пологів та післяпологового періоду. Фізіологія періоду новонародженості
23. Невиношування вагітності: класифікація, клініка, діагностика, лікування.
24. Передчасні пологи: причини, класифікація, ведення вагітності і пологів. Інтенсивна терапія і реанімація новонароджених. Передчасний розрив плодових оболонок.
25. Трофобластична гестаційна хвороба.
26. Гіпертензивні розлади при вагітності. Класифікація, клініка, діагностика, тактика.
27. Дісфункція плаценти. Затримка розвитку плода.
28. Малий для гестаційного віку плід. Ведення вагітності. Перинатальна охорона плода.
29. Переношена вагітність. Діагностика, тактика.
30. Кесарів розтин в сучасному акушерстві. Ведення вагітності з рубцем на матці.
31. Багатоплідна вагітність, класифікація, діагностика, тактика ведення вагітності та пологів. Профілактика та лікування ускладнень. Синдром фето-фетальної трансфузії.
32. Аномалії пологів. Обструктивні пологи. Тактика.
33. Аномалії положення і передлежання плода. Пологи при тазовому передлежанні.
34. Акушерські кровотечі під час вагітності і в пологах. Аномалії передлежання та прикріплення плаценти. Placenta accreta spectrum (PAS).
35. Післяпологові акушерські кровотечі. Геморагічний шок. ДВЗ-синдром. Невідкладна допомога.

36. Пологовий травматизм матері і плода: розрив промежини, піхви, шийки матки, матки. Діагностика, тактика, профілактика.
37. Перинатальна інфекція у вагітних: клінічний перебіг, діагностика, тактика ведення, лікування, профілактика.
38. Вагітність і пологи при екстрагенітальній патології матері.
39. Акушерські операції. Знеболення. Передопераційна підготовка і ведення післяопераційного періоду.
40. Післяпологові септичні захворювання. Діагностика, лікування, профілактика.

Перелік оригінальних тем рефератів

1. Фізіологія вагітності. Методи обстеження вагітних. Перинатальна охорона плода.
2. Багатоплідна вагітність.
3. Плацентарна дисфункція. Дистрес плода. Затримка розвитку плода.
4. Гіпертензивні розлади при вагітності. Преєклампсія. Еклампсія.
5. Невиношування вагітності. Передчасні пологи. Передчасний розрив плодових оболонок.
6. Аномалії пологів. Обструктивні пологи. Діагностика, тактика.
7. Акушерські кровотечі під час другої половини вагітності, у пологах та післяпологовому періоді. Інтенсивна терапія.
8. Післяпологові септичні захворювання.
9. порушення менструальної функції. Аменорея. Нейроендокринні гінекологічні синдроми.
10. Ендометріоз та аденоміоз
11. Доброякісні пухлини жіночих статевих органів.
12. Гіперплазія і рак ендометрія
13. Дисплазія і рак шийки матки.
14. Рак яєчників і маткових труб
15. Запальні захворювання органів малого таза.
16. «Гострий живіт» в гінекології.
17. Неплідний шлюб.
18. Аномалії розвитку та патологічні стани репродуктивної системи у дитячому та підлітковому віці.
19. Сучасна контрацепція.
20. Дисгормональні захворювання і рак молочної залози.

Перелік рекомендованої літератури

1. Закон «Про вищу освіту» - <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 «Охорона здоров'я» Наказ МОЗ України від 29 березня 2002 року № 117.
3. Постанова Кабінету міністрів України №762 від 07 липня 2021 «Про внесення змін до переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти»
4. Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.
5. Наказ Міністерства освіти і науки України №584 від 30.04.2020 «Про внесення змін до Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти».
6. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf

7. European Training Requirements in Obstetrics and Gynaecology. UEMS Section Obstetrics and Gynaecology / European Board and College of Obstetrics and Gynaecology, Standing Committee on Training and Assessment. Version 2018
https://www.uems.eu/data/assets/pdf_file/0004/64399/UEMS-2018.18-European-Training-Requirements-OBGYN.pdf
8. Академічні лекції з акушерства та гінекології / За ред. акад. Ю.Г. Антипкіна. – К.: ТОВ «КРІЕЙТИВ МЕДІА», 2021. – 424 с.
9. Акушерство [Підручник] // Б.М. Венцківський, І.Б. Венцківська, В.І. Медведь, В.В. Камінський. – К.: ВСВ «Медицина», 2012. – 648с.
10. Акушерство та гінекологія: у 4 томах. / В.М. Запорожан, В.К. Чайка, Л.Б. Маркін та ін.; за ред. В.М. Запорожана. – 2-е вид., випр. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 1032 с.
11. Акушерство: підручник / Пирогова В.І., Булаченко О.В., Вдовиченко Ю.П. за ред. Пирогової В.І. – Вінниця: Нова книга, 2021. – 472 с.
12. Акушерство і гінекологія: у 2-х кн. Книга 1. Акушерство. Підручник (ВНЗ III-IV рівнів акредитації)/За ред. В.І.Гриценка, М.О.Щербіни. – 2-е вид., виправлене. 2017. – 376 с.
13. Акушерство і гінекологія: у 2-х кн. Книга 2. Гінекологія. Підручник (ВНЗ III-IV рівнів акредитації)/За ред. В.І.Гриценка, М.О.Щербіни – 2-е вид., виправлене. 2017. – 376 с.
14. Внутрішньочеревні кровотечі в гінекології: монографія / І.З. Гладчук, О.Я. Назаренко, Р.О. Ткаченко. – Одеса: Одеський медуніверситет, 2021. – 111 с.
15. Запорожан В.М., Грубнік В.В., Грубнік Ю.В, Малиновський А.В. та ін.; Ендоскопічна хірургія. Навчальний посібник/ за редакцією В.М. Запорожана, В.В. Грубніка – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 592 с.
16. Запорожан В.М., Тарабрін О.О. Симуляційна медицина. Досвід. Здобуття. Перспективи. Практичний посібник. Суми: ПФ Видавництво «Університетська книга», 2018. – 240 с.
17. Магован Б.А. Клінічне акушерство та гінекологія: 4-е видання / Б.А. Магован, Ф. Оуен, Е. Томпсон. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 454 с.
18. Навчальний посібник з акушерства/за ред. І.Б.Венцківської, В.П. Лакатоша, В.М.Куца.- К., 2018. – РА Гармонія – 210 с.
19. Comprehensive Gynecology- 8th Ed./D.M.Hershenson, G.M.Lentz, F.A.Valea et al. Elsevier. 2021- - 881 p.
20. Oxford Textbook of Obstetrics and Gynecology/Ed.by S.Arulkumaran, W.Ledger, L.Denny, S. Doumouchtsis. – Oxford University Press, 2020- 928 p.
21. Williams Obstetrics, 26th Ed.-/ F.G.Cunningham, K.G.Leveno, J.S., Dashe et al. - 2022. Mc GrowHill/Medical – 1328 p.
22. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
23. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт МОЗ України;
24. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
25. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
26. https://www.dec.gov.ua/cat_mtd/galuzevi-standarti-ta-klinichni-nastanovi/
27. <http://www.drlz.com.ua/>
28. <https://www.who.int>
29. https://www.gfmer.ch/Guidelines/Obstetrics_gynecology_guidelinesTemplate.htm
30. <https://www.cochrane.org>
31. <https://www.acog.org>
32. <https://www.ebcog.org>
33. <https://www.uptodate.com>
34. <https://www.acog.org>
35. <https://www.online.lexi.com>
36. <https://www.ncbi.nlm.nih.com>

37. <https://www.thelancet.com>
38. <https://www.rcog.org.uk>.
39. <https://www.npwh.org>
40. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;
41. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека

АНЕСТЕЗИОЛОГІЯ ТА ІНТЕНСИВНА ТЕРАПІЯ

1. Сучасні стандарти серцево-легеневої та церебральної реанімації.
2. Шок: визначення, класифікація, загальні принципи діагностики та інтенсивна терапія.
3. Септичний шок. Патофізіологія, клініка, діагностика, інтенсивна терапія.
4. Водно-електролітний та кислотно-лужний стан.
5. Гостра дихальна недостатність: класифікація, діагностика та принципи інтенсивної терапії.
6. Політравма: принципи діагностики та протокол лікування.
7. Тяжка черепно-мозкова травма: принципи діагностики та протокол лікування.
8. Вертебро-спінальна травма: принципи діагностики та протокол лікування.
9. Геморагічний шок. Патогенез, діагностика, протокол лікування.
10. Синдром тривалого роздавлення: діагностика, протокол лікування.
11. Масивна акушерська кровотеча: діагностика та принципи інтенсивної терапії.
12. Кардіогенний шок. Патогенез, діагностика, протокол лікування.
13. Тяжка прееклампсія та еклампсія: діагностика та протокол лікування.
14. Ішемічний інсульт: діагностика, протокол лікування.
15. Геморагічний інсульт: діагностика, протокол лікування.
16. Гострі отруєння: класифікація, діагностика та протокол лікування.
17. Принципи седації в інтенсивній терапії.
18. Абдомінальний компартмент-синдром: діагностика, протокол лікування.
19. Інфекційний контроль у ВІТ. Принципи антибіотикопрофілактики та антибіотикотерапії.
20. Тяжка пневмонія: діагностика, протокол лікування.
21. Гостра серцева недостатність: класифікація, діагностика, протокол лікування.
22. Гостре пошкодження нирок: діагностика, протокол лікування.
23. Гостра печінкова недостатність: діагностика, протокол лікування.
24. Критерії смерті мозку: протокол діагностики.
25. Кома: класифікація, діагностика, протокол лікування.
26. Фармакологія лікарських засобів, які використовуються під час анестезіологічного забезпечення.
27. Принципи анестезіологічного моніторингу.
28. Періопераційне знеболення в різних галузях хірургії.
29. Регіонарна анестезія: класифікація, методики.
30. Загальна анестезія: класифікація, методики.
31. Особливості анестезіологічного забезпечення в плановій хірургії.
32. Особливості анестезіологічного забезпечення в ургентній хірургії.
33. Періопераційний менеджмент відповідно до принципів програми швидкого післяопераційного відновлення (ERAS).
34. Періопераційне ведення хірургічних хворих із супутньою патологією.
35. Безпека пацієнтів у операційній: Міжнародні стандарти BOOЗ роботи в анестезіології.
36. Інтраопераційні ускладнення під час регіонарної анестезії.

37. Інтраопераційні ускладнення під час загальної анестезії.
38. Особливості анестезіологічного забезпечення при кардіохірургічних втручаннях.
39. Особливості анестезіологічного забезпечення в лапароскопічній хірургії.
40. «Важкі дихальні шляхи»: протокол дії анестезіолога.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Особливості анестезіологічного забезпечення при кесаревому розтині.
2. Гострий респіраторний дистрес-синдром: діагностика, протокол лікування.
3. Сучасні аспекти застосування тромболітичної терапії в інтенсивній терапії.
4. Респіраторна підтримка в інтенсивній терапії.
5. Невідкладні стани в ендокринології: діагностика та протокол лікування.
6. Епідуральна анестезія в анестезіології та інтенсивній терапії: показання, методики виконання.
7. Субарахноїдальна анестезія в анестезіології та інтенсивній терапії: показання, методики виконання.
8. Регіонарна анестезія при оперативному втручанні на верхніх та нижніх кінцівках.
9. ТАР-блок: показання та методика виконання.
10. Ультразвукова діагностика в анестезіології та інтенсивній терапії.
11. Місцеві анестетики: класифікація, фармакологія.
12. Застосування компонентів крові в анестезіології. Показання ускладнення, ефективність.
13. Профілактика венозного тромбоемболізму в хірургії.
14. Парентеральне живлення. Покази протипоказання, ускладнення.
15. Гострий панкреатит: діагностика, протокол лікування.
16. Анестезіологічне забезпечення у пацієнтів з морбідним ожирінням.
17. Інфузійна терапія: показання та правила проведення.
18. Антидотна терапія при гострих отруєннях.
19. Контроль періопераційного болю.

Перелік рекомендованої літератури

1. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник / Ф. С. Глумчер, Л. П. Чепкий, Л. В. Усенко та ін.; ред. Ф. С. Глумчер. – 4-е вид., - К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 360 с.
2. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник для лікарів-інтернів та слухачів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти. Т.1 / Під ред. професора І.П. Шлапака. — К.: Ніка Прінт, 2013. — 550с.:134іл.
3. Анестезіологія та інтенсивна терапія: підручник для лікарів-інтернів та слухачів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації та закладів післядипломної освіти. Т.2 / Під ред. професора І.П. Шлапака. — К.: Фенікс, 2015. — 500с.,іл.
4. Анестезіологія, інтенсивна терапія і реаніматологія. Медицина 2018. 39- 45. 4. Анестезіологія та інтенсивна терапія / Л. П. Чепкий, Л.В.Усенко, Ю. Ю. Кобеляцький, С. О. Дубров; під редакцією Ф. С. Глумчера. - Київ: ВСВ "Медицина" 2021, 310-318 с.
5. Екстрена та невідкладна медична допомога. У IV т. Т. IV. Клінічні маршрути (протоколи) пацієнта під час надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі: підручник для студ. вищ. навч. закл. / Крилюк та ін. – Київ: Ожива. – 2020. – 300с.
6. Екстрена та невідкладна медична допомога. У VI Т. IV. Клінічні маршрути (протоколи) пацієнта під час надання екстреної медичної допомоги на догоспітальному етапі: підручник для студ. Вищ. Навч. Закл. / Крилюк В.О. та ін. – Київ: Ожива. – 2020. – 300 с.
7. Клінічні маршрути і клінічні настанови при гострій хірургічній патології живота. «Наказ Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації від 06 квітня 2018 р.».

8. Клінічні настанови з анестезіологічного забезпечення в акушерстві / Медичні аспекти здоров'я жінки № 1-2 (122-123). – 2019. – С.5-18.
9. Контроль періопераційного болю. Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах / PainMedicine Journal, 2017, Том 2, №4. – С.6-53.
10. Локальний протокол надання медичної допомоги пацієнтам з політравмою. Наказ Департаменту охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації № 301 від 20 травня 2019 р.».
11. Мельник Р.В. Лікування післяопераційного болю. Загальні рекомендації для лікарів багатопрофільних лікарень. – Луцьк-Вінниця, 2019. – 64с.
12. Наказ № 1192 від 11 липня 2022 р. Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі»».
13. Наказ № 1269 від 05.06.2019 р. Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації екстреної медичної допомоги».
14. Наказ № 225 Міністерства охорони здоров'я України „Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги з початкової, реанімаційної і післяреанімаційної допомоги новонародженим в Україні ” від 28.03.2014 р.
15. Наказ Міністерства охорони здоров'я України 24 січня від 2022 року №151. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Гіпертензивні розлади під час вагітності, пологів та у післяпологовому періоді».
16. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 24.03.2014 № 205. Клінічний протокол «Акушерські кровотечі».
17. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 26 січня 2022 року №170. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Фізіологічні пологи».
18. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 5 січня 2022 року №8. Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Кесарів розтин».
19. Наказ МОЗ України від 05.03.2022 № 418 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо застосування протоколу масивної трансфузії компонентів крові постраждалим на етапах евакуації”.
20. Наказ МОЗ України від 09.05.2022 № 761 “Про затвердження переліку медичного обладнання для забезпечення потреб сфери охорони здоров'я в умовах воєнного стану”.
21. Наказ МОЗ України від 13.03.2022 № 478 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії хімічних агентів на етапах евакуації”.
22. Наказ МОЗ України від 15.03.2022 № 488 “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо надання екстреної медичної допомоги постраждалим на догоспітальному етапі в умовах бойових дій/воєнного стану”.
23. Наказ МОЗ України від 17.03.2022 № 496 “Деякі питання надання первинної медичної допомоги в умовах воєнного стану”.
24. Наказ МОЗ України від 18.05.2022 № 823 “Про затвердження Стандарту медичної допомоги «Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою».
25. Наказ МОЗ України від 18.05.2022 № 823 “Про затвердження Стандарту медичної

- допомоги «Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою».
26. Наказ МОЗ України від 20.03.2022 № 506 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо організації надання екстреної медичної допомоги постраждалим внаслідок дії фосфорних боєприпасів».
  27. Наказ МОЗ України від 24 січня 2022 року № 151 «Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Гіпертензивні розлади під час вагітності, пологів та у післяпологовому періоді»».
  28. Наказ МОЗ України від 24.02.2022 № 368 «Про затвердження Стандарту екстреної медичної допомоги «Медичне сортування при масовому надходженні постраждалих на ранньому госпітальному етапі»».
  29. Наказ МОЗ України від 28.02.2022 № 389 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо первинної хірургічної обробки вогнепальних ран».
  30. Наказ МОЗ України від 5 січня 2022 року № 8 «Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Кесарів розтин»».
  31. Наказ МОЗ України від 02.03.2022 р. № 391 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо етапності надання медичної допомоги пораненим і травмованим».
  32. Наказ МОЗ України від 03.03.2022 р. № 402 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо медичної допомоги постраждалим з опіками на етапах евакуації».
  33. Пилипенко М.М., Бондар М.В., Хоменко О.Ю. Періопераційний менеджмент відповідно до принципів програми швидкого післяопераційного відновлення (ERAS) у профілактиці гострої кишкової непрохідності (клінічна лекція) / М.М. Пилипенко, М.В. Бондар, О.Ю. Хоменко // Медицина невідкладних станів, 2022, № 2. С.34-38.
  34. Черній В.І. Післяопераційний біль і мультимодальна анальгезія в рамках FTS і ERAS / В.І. Черній // Здоров'я України, 2021, № 1 (43). – С.34-35.
  35. Черній В.І., Лісний І.І., Ткаченко Р.О. Програма ERAS у хірургічній практиці / В.І. Черній, І.І. Лісний, Р.О. Ткаченко // Здоров'я України, 2021, № 2. – С.24-25.
  36. Atlas of common pain syndromes. Steven D. Waldman. Fourth edition. Philadelphia, PA: Elsevier, 2019. – 555 p.
  37. Complications of Regional Anesthesia: Principles of Safe Practice in Local and Regional Anesthesia. Brendan T. Finucane, Ban C.H. Tsui/ Springer Internat. Publ. 2017. – 494 p.
  38. Guidelines for Perioperative Care in Bariatric Surgery: Enhanced Recovery After Surgery (ERAS) Society Recommendations / World J Surg (2016) 40:2065–2083 DOI 10.1007/s00268-016-3492-3.
  39. Guidelines for postoperative care in cesarean delivery: Enhanced Recovery After Surgery (ERAS) Society recommendations (part 3) American Journal of Obstetrics and Gynecology Volume 221, Issue , September 2019, P.247-247.
  40. Miller's Anesthesia : Expert Consult Online and Print by Lars I. Eriksson, Neal H. Cohen, Ronald D. Miller, Lee A. Fleisher and Jeanine P. Wiener-Kronish (2014, Hardcover) Notes on Clinical Airway Management. D. John Doyle. January 2018.- 150 p.
  41. Regional Nerve Blocks in Anesthesia and Pain Therapy. Traditional and Ultrasound-Guided Techniques. D.Jankovic, Ph.Peng. Fourth Edition/ Springer Internat. Publ. 2015.- 501 p.
  42. Thompson K., Venkatesh B., Finfer S. (2019) Sepsis and septic shock: current approaches to management. Intern. Med. J., 49(2): 160-170.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство Охорони Здоров'я України - <https://moz.gov.ua/>
2. Асоціація анестезіологів України - <https://aaaukr.org/>
3. Асоціація акушерських анестезіологів України - <https://aaaau.org.ua/>

4. Офіційний сайт Американської Асоціації анестезіологів - <http://www.asahq.org/homepageie.html>
5. Офіційний сайт Американської Асоціації дитячої анестезіології - <http://www.pedsanesthesia.org>
6. Офіційний сайт Асоціації анестезіологів м. Київ - <http://criticalcare.kiev.ua>
7. Офіційний сайт Асоціації анестезіологів України - <http://aaay.org.ua>
8. Офіційний сайт Британського наукового періодичного видання «British Journal of Anaesthesia» - <http://www.bja.oupjournals.org>
9. Офіційний сайт Британського наукового періодичного видання «British Medical Journal» - <http://www.bmj.com>
10. Офіційний сайт Британського наукового періодичного видання «History of Anesthesia Society» - <http://www.histansoc.org.uk>
11. Офіційний сайт Британської Асоціації акушерської анестезіології - <http://www.oaa-anaes.ac.uk>
12. Офіційний сайт Європейської Асоціації анестезіологів - <http://www.euroanesthesia.org>
13. Офіційний сайт Європейської Асоціації інтенсивної терапії - <http://www.esicm.org>
14. Офіційний сайт Європейської Асоціації парентерального і ентерального харчування - <http://www.espen.org>
15. Офіційний сайт Європейської Асоціації регіонарної анестезії - <http://www.esraeurope.org>
16. Офіційний сайт канадського наукового періодичного видання «Canadian Journal of Anaesthesia» - <http://www.cja-jca.org>
17. Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «Anesthesiology» - <http://www.anesthesiology.org>
18. Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «Anesthesia and Analgesia» - <http://www.anesthesia-analgesia.org>
19. Офіційний сайт міжнародного наукового періодичного видання «The Lancet» - <http://www.thelancet.com>
20. Пошуковий ресурс медичної літератури: розділ «Анестезіологія та інтенсивна терапія» - <http://www.twirpx.com/files/medicine/anaesthesiology/anesthesiology/>
21. Пошуковий ресурс медичної літератури «Cochrane Collaboration» - <http://www.cochrane.org>
22. Пошуковий ресурс медичної літератури «PubMed» - <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/PubMed/>
23. Пошуковий ресурс наукової літератури «Scopus» - <https://www.scopus.com>
24. Пошуковий ресурс наукової літератури «Web of Science» - <http://ipsience.thomsonreuters.com/product/web-of-science/>

ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ

1. Класифікація серцевої недостатності. Основні клінічні прояви хронічної лівошлуночкової недостатності. Лікування серцевої недостатності.
2. Нестабільна стенокардія. Діагностика, лікування.
3. Кардіогенний шок. Види, клінічні прояви, невідкладна допомога.
4. Атипові форми клінічного перебігу інфаркту міокарда, особливості клініки, невідкладна допомога.
5. Перикардити, етіологія, класифікація. Ексудативний перикардит, критерії діагностики.
6. Стабільна стенокардія напруги, функціональні класи. Діагностика, лікування.
7. Пароксизмальна тахікардія. Етіологія, клініка. Диференційоване лікування надшлуночкової та шлуночкової.
8. Кардіоміопатії. Дилатаційна кардіоміопатія. Диференційна діагностика. Лікування. Ускладнення.

9. Мітральний стеноз. Гемодинаміка, діагностика. Ускладнення.
10. Атріо-вентрикулярні блокади. Діагностика, лікування.
11. Артеріальна гіпертензія. Класифікація, діагностика.
12. Синкопальні стани при серцево-судинних захворюваннях, невідкладна допомога, лікування.
13. Бронхіальна астма. Етіологія, патогенез. Класифікація. Критерії діагностики. Базисна терапія.
14. Хронічна дихальна недостатність, стадії, критерії діагностики.
15. Негоспітальна пневмонія, етіологія, категорії хворих. Діагностика та лікування.
16. Нозокоміальні пневмонії, діагностика, особливості перебігу, лікування.
17. Гостра дихальна недостатність. Причини. Невідкладна допомога.
18. Хронічне легеневе серце, класифікація, діагностика, ЕКГ-ознаки.
19. Хронічна хвороба нирок, діагностика, принципи лікування.
20. Гостра ниркова недостатність. Причини, стадії, лікування.
21. Нефротичний синдром. Етіологія. Диференційна діагностика.
22. Хронічна ниркова недостатність. Етіологія, діагностика, принципи лікування.
23. Клінічна та лабораторна діагностика ревматичної лихоманки. Диференційна діагностика ураження суглобів при гострій ревматичній лихоманці.
24. Системні захворювання сполучної тканини. Класифікація. Діагностика системної склеродермії.
25. Ревматоїдний артрит. Класифікація, діагностика, принципи лікування.
26. Деформуючий остеоартроз. Диференціальна діагностика. Методи лікування.
27. Системний червоний вовчак. Клінічні прояви, методи діагностики, лікування.
28. Залізодефіцитні анемії, причини, принципи діагностики та лікування.
29. Гіпопластичні анемії, причини, діагностика, лікування.
30. Геморагічні діатези. Ідіопатична тромбоцитопенічна пурпура. Діагностика, диференційна діагностика, лікування.
31. Цукровий діабет. Класифікація, діагностика, ускладнення.
32. Принципи лікування цукрового діабету.
33. Тиреотоксикоз. Клінічні прояви, діагностика, диференціальна діагностика, лікування.
34. Гіпотиреоз. Етіологія, діагностика, лікування.
35. Цироз печінки, класифікація, клініка, принципи лікування.
36. Неалкогольна жирова хвороба печінки, клініка, діагностика, лікування.
37. Хронічний панкреатит, діагностика різних форм, принципи лікування.
38. Етіологія та патогенез виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки, клінічні прояви.
39. Діагностика та лікування хелікобактерної інфекції.
40. Запальні захворювання кишок. Неспецифічний виразковий коліт, діагностика, лікування.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Диференціальна діагностика кашлю і принципи лікування різних його видів.
2. Антиаритмічні препарати: класифікація, фармакологічні властивості препаратів різних груп, особливості застосування, показання, протипоказання, побічні дії.

3. Диференціальна діагностика інфекційних деструкцій легень, тактика ведення пацієнтів.
4. Фармакотерапія легеневої гіпертензії і хронічного легеневого серця.
5. Гостра легенева недостатність: етіологія, патогенез, особливості клінічного перебігу, методи діагностики.
6. Диференційна діагностика болю у грудній клітці і тактика ведення хворих.
7. Діагностика і диференціальна діагностика різних форм інфаркту міокарда.
8. Диференційоване надання допомоги при ускладнених гіпертензивних кризах.
9. Диференціальний діагноз при непритомних станах, принципи надання допомоги.
10. Методи діагностики, диференціальна діагностика та сучасні підходи до лікування кардіоміопатій.
11. Диференціальна діагностика та сучасні методи лікування перикардитів.
12. Синдром діареї: причини, діагностика, принципи лікування.
13. Ревматоїдний артрит: класифікація, діагностика та сучасні підходи до лікування.
14. Системні васкуліти: клінічні прояви, діагностика, діагностичні критерії, диференціальна діагностика.
15. Диференціальна діагностика і надання невідкладної допомоги при гострій нирковій недостатності.
16. Анемія хронічних захворювань: особливості перебігу та тактика лікування.
17. Коматозні діабетичні стани, їх клініко-лабораторна характеристика, принципи надання невідкладної допомоги.
18. Антикоагулянти: фармакологічні властивості препаратів різних груп, особливості застосування, показання, протипоказання, побічні дії.
19. Алкогольна хвороба печінки: діагностика, диференціальна діагностика, принципи лікування.
20. Асцит: причини, діагностика, диференційоване лікування.

Перелік рекомендованої літератури

1. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, М.М. Долженко [та ін.] // К.: Вид. Заславський О.Ю., 2017. – 412 с.
2. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень в світлі сучасних рекомендацій GINA (2017), SIGN 153 (2016), GOLD (2017), NICE (2010) / Під ред. Ю.І. Фещенка. – К.: ТОВ «Доктор-Медіа-Груп», 2018. – 220 с.
3. Внутрішні хвороби. Підручник заснований на принципах доказової медицини 2018/2019 / Керівник проекту А. Кубец. Переклад І. Авраменко та ін. – Вроцлав: ORTS. – 1632 с.
4. Гематологія: національне керівництво з діагностики та лікування" / Під ред. В.І. Шабаліна, О.М. Голобородька, В.М. Мазура, В.С. Яковенка. – К.: Моріон, 2018. – 1032 с.
5. Діагностика та лікування ревматичних захворювань: навчальний посібник / А.С. Свінцицький. – К.: Медкнига, 2017. – 372 с.
6. Дисліпідемії: діагностика, профілактика та лікування. Методичні рекомендації Українського товариства з атеросклерозу Асоціації кардіологів України / О.І. Мітченко, М.І. Лутай. – К., 2017. – 43 с.
7. Імунологія та алергологія: національне керівництво / За заг. ред. д.мед.н., проф. Л. М. Черняка, д.мед.н., проф. І. Я. Маркевича, д.мед.н., проф. О. І. Петренка. – К.: Моріон, 2020. – 960 с.

8. Клінічні рекомендації по діагностиці та лікуванню пульмонологічних та алергологічних захворювань при наданні телемедицинських послуг (для лікарів загальної практики – сімейної медицини) / Ю.В. Вороненко, Т.М. Орабіна, Р.О. Моїсєєнко [та ін.] // Версія № 1. Затверджено на засіданні комісії вченої ради НМАПО імені П.Л. Шупика з наукової роботи та інноваційної діяльності (протокол № 3 від 12.03.2019 р.) – 25 с.
9. Коваленко В.М., Долженко М.М., Поташев С.В. Настанови з ехокардіографії // К.: Наукова думка, 2017. – 524 с.
10. Негоспітальна пневмонія у дорослих осіб: етіологія, патогенез, класифікація, діагностика, антимікробна терапія та профілактика. – Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. – Київ, НАМН України, 2019. – 94 с.
11. Нефрологія: діагностика та лікування / під ред. М.В. Ковальчука, О.В. Березіна, В.М. Коломійця. – Київ: Видавництво "Альтернативи", 2019. – 468 с.
12. Основи електрокардіографії / О. Й. Жарінов, В. О. Куць (ред.) – Львів: МС, 2017. – 240 с.
13. Рекомендації Асоціації кардіологів України з діагностики та лікування хронічної серцевої недостатності (2017) / Л.Г. Воронков, К.М. Амосова, Г.В. Дзяк [та ін.] // Серцева недостатність та коморбідні стани. – 2017. – №1. – Дод. №1. – С. 1-64.
14. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів / За ред. Ю.М. Мостового. – 23 вид. – К.: Центр ДЗК, 2017 – 616 с.
15. Функціональна діагностика: національний підручник / за ред. О.Жарінова, Ю. Іваніва, В. Куця. – К.: Четверта хвиля, 2018. – 732 с.
16. Хронічне обструктивне захворювання легень. – Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах. – К.: НАМН України, 2020.- 70 с.
17. Ендокринологія: Підручник для медичних вузів / Під ред. І.В. Коровяка, Т.І. Якименко, А.М. Єрємїна. – Київ: Видавництво "Книга-барабан", 2020. – 720 с.

Допоміжна література

1. Гастроентерологія: підручник / за ред. В. М. Михайлової, О. М. Зайцева, В. О. Покришкина. – К.: Моріон, 2021. – 608 с.
2. Губергріц Н. Б. Хронічні гепатити та цирози печінки: навч. посібник / Н. Б. Губергріц, Н. В. Харченко. – Кіровоград: ПОЛПУМ, 2017. – 288 с.
3. Аритмії серця: від діагностики до лікування / за ред. С.І. Рябенського, О.О. Тарнопольського, О.О. Паламарчука. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. – 296 с.
4. Клініко-діагностичне значення імунологічних тестів при ревматичних хворобах. Навчальний посібник / За ред. В.М. Коваленка, Н.М. Шуби – К., Прометей, 2017. – 105 с.
5. "Chest Radiology: The Essentials" by Jannette Collins and Eric J. Stern, published by Lippincott Williams & Wilkins, 2017, 448 pages.
6. "Clinical Nephrology: Principles and Practice" - Jurgen Floege, Richard J. Johnson, John Feehally та ін., видавництво Elsevier, 2019, 1472 сторінки.
7. "Пульмонологія: національний підручник" під ред. В.М. Ковальова, В.І. Фещенка, О.М. Мазурка, видавництво Атіка, 2016, 1072 сторінки.
8. Серцева недостатність та коморбідні стани. Рекомендації Асоціації кардіологів України / Спецвипуск, дод. №1 до журналу «Серцева недостатність». – К., 2017. – 64 с.
9. ACG Clinical Guideline: Treatment of Helicobacter pylori Infection / W.D. Chey, G.I. Leontiadis, C.W. Howden [et al.] // Am. J. Gastroenterol. – 2017. – Vol. 112(2). – P. 212-

- 239.
10. American Diabetes Association Standards of Medical Care in Diabetes // *Diabetes Care*. – 2017. – Vol. 40(Suppl. 1): S1-132.
11. Global strategy for asthma management and prevention (2017 Update). Режим доступу: <http://ginasthma.org>.
12. Hess M.W. The 2017 Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease Report and Practice Implications for the Respiratory Therapist / M.W. Hess // *Respir. Care*. – 2017. – Vol. 62(11). – P. 1492-1500.
13. International Diabetes Federation. Clinical Practice Recommendations for Managing Type 2 Diabetes in Primary Care – 2017. Режим доступу: www.idf.org/managing-type2-diabetes
14. Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults / A.S. Cifu, A.M. Davis // *JAMA*. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2132- 2134.
15. SEMDSA 2017 Guidelines for the Management of Type 2 diabetes mellitus // *JEMDSA*. – 2017. – Vol. 22(Suppl. 1): S1-S196.
16. The 2017 Clinical Practice Guideline for High Blood Pressure / P.K. Whelton, R.M. Carey // *JAMA*. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2073-2074.
17. Global strategy for asthma management and prevention (2017 Update). Режим доступу: <http://ginasthma.org>.
18. Hess M.W. The 2017 Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease Report and Practice Implications for the Respiratory Therapist / M.W. Hess // *Respir. Care*. – 2017. – Vol. 62(11). – P. 1492-1500.
19. International Diabetes Federation. Clinical Practice Recommendations for Managing Type 2 Diabetes in Primary Care – 2017. Режим доступу: www.idf.org/managing-type2-diabetes
20. Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults / A.S. Cifu, A.M. Davis // *JAMA*. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2132- 2134.
21. SEMDSA 2017 Guidelines for the Management of Type 2 diabetes mellitus // *JEMDSA*. – 2017. – Vol. 22(Suppl. 1): S1-S196.
22. The 2017 Clinical Practice Guideline for High Blood Pressure / P.K. Whelton, R.M. Carey // *JAMA*. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2073-2074
23. 2017 ESC Guidelines for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST-segment elevation: The Task Force for the management of acute myocardial infarction in patients presenting with ST- segment elevation of the European Society of Cardiology (ESC) / B. Ibanez, S. James, S. Aqewall [et al.] // *Eur. Heart J.* – 2018. – Vol. 39(2). – P. 119-177.
24. Global strategy for asthma management and prevention (2017 Update). Режим доступу: <http://ginasthma.org>.
25. Hess M.W. The 2017 Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease Report and Practice Implications for the Respiratory Therapist / M.W. Hess // *Respir. Care*. – 2017. – Vol. 62(11). – P. 1492-1500.
26. International Diabetes Federation. Clinical Practice Recommendations for Managing Type 2 Diabetes in Primary Care – 2017. Режим доступу: www.idf.org/managing-type2-diabetes
27. Prevention, Detection, Evaluation, and Management of High Blood Pressure in Adults / A.S. Cifu, A.M. Davis // *JAMA*. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2132- 2134.
28. SEMDSA 2017 Guidelines for the Management of Type 2 diabetes mellitus // *JEMDSA*. – 2017. – Vol. 22(Suppl. 1): S1-S196.
29. The 2017 Clinical Practice Guideline for High Blood Pressure / P.K. Whelton, R.M. Carey // *JAMA*. – 2017. – Vol. 318(21). – P. 2073-2074.

Нормативна база

1. Наказ МОЗ України від 02.03.2016 р. № 152 «Про затвердження та впровадження

- медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при стабільній ішемічній хворобі серця»
2. Наказ МОЗ України від 03.03.2016 № 164 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі без елевачії сегмента ST»
  3. Наказ МОЗ України від 02.11.2015 № 709 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при залізодефіцитній анемії»
  4. Наказ МОЗ України від 02.07.2014 № 455 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при гострому коронарному синдромі з елевачією сегмента ST».
  5. Наказ МОЗ України від 03.09.2014 р. № 613 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при пептичній виразці шлунку і 12-палої кишки».
  6. Наказ МОЗ України від 29.12.2014 р. № 1021 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при ЦД 1 типу у молодих осіб і дорослих»
  7. Наказ МОЗ України від 08.10.2013 № 868 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі»
  8. Наказ МОЗ України від 27.06.2013 № 555 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному обструктивному захворюванні легень»
  9. Наказ МОЗ України від 24.05.2012 р. № 384 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при артеріальній гіпертензії»
  10. Наказ МОЗ України від 21.12.2012 р. № 1118 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при цукровому діабеті 2 типу».

Інформаційні ресурси

1. <http://www.mozdocs.kiev.ua>
2. AMA (American Medical Association) <https://www.ama-assn.org/>
3. American Academy of Family Physicians <http://www.aafp.org/home.html>
4. American College of Cardiology <http://www.acc.org/>
5. American College of Emergency Physicians <https://www.acep.org/>
6. American Heart Association <http://news.heart.org/>
7. BMJ Clinical Evidence <http://clinicalevidence.bmj.com>
8. European Society of Cardiology <http://www.escardio.org/>
9. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
10. Medscape from WebMD <http://www.medscape.com>
11. National Comprehensive Cancer Network <https://www.nccn.org/>
12. National Guideline Clearinghouse <https://www.guideline.gov/>
National Institute for Health and Clinical
Excellence(NICE) <https://www.nice.org.uk/>
13. Royal College of Physicians <https://www.rcplondon.ac.uk/>
14. The Association of the
Medical Societies inGermany <http://www.awmf.org>

15. The Cochrane Collaboration The Cochrane Library <http://www.cochrane.org/>
16. The European Society for Emergency Medicine <https://www.eusem.org/>
17. The French National Authority for Health <http://www.has-sante.fr/>
18. The National Association of State EMS <https://www.nasemso.org/>
19. The National Health and Medical Research Council(NHMRC <https://www.nhmrc.gov.au>
20. Up To Date <http://www.uptodate.com>

ГІГІЄНА ТА ПРОФЕСІЙНА ПАТОЛОГІЯ

1. Сучасна нормативно-правова база щодо гігієни праці та профілактики професійних захворювань. Конвенції та рекомендації МОП. Закони України, постанови КМ України, накази МОЗ України.
2. Професійні шкідливості. Поняття про граничнодопустимі рівні впливу у виробничих умовах (гранично-допустимі концентрації та рівні (ГДК, ГДР), орієнтовно-безпечні рівні впливу (ОБРВ)).
3. Гігієнічна класифікація праці. Поняття про класи умов праці.
4. Поняття про загальне, екозалежне, виробничо-зумовлене та професійне захворювання. Класифікації професійних хвороб. Місце професійних хвороб в Міжнародній класифікації хвороб 10-ого перегляду.
5. Епідеміологія та статистика професійних хвороб у світі та в Україні. Статистичний облік та реєстрація професійних захворювань в Україні.
6. Профілактика виробничо-зумовлених та професійних захворювань. Гострі та хронічні професійні захворювання.
7. Первинна профілактика. Нормативно-правова база. Санітарно-гігієнічні, інженерно-технічні та адміністративні заходи профілактики. Засоби індивідуального захисту.
8. Вторинна профілактика. Медичні огляди та експертизи працюючих. Нормативно-правова база. Медичні критерії обмеження допуску працівників до роботи в шкідливих та небезпечних умовах праці.
9. Третинна профілактика. Нормативно-правова база. Експертиза встановлення зв'язку захворювання з умовами праці. Переліки професійних хвороб МОП та України. Інструкція щодо застосування «Переліку професійних хвороб» в Україні.
10. Четвертинна профілактика. Нормативно-правова база. Медико-соціальна експертиза та реабілітація хворих на професійні захворювання. Трудова та професійна експертиза та реабілітація.
11. Виробничі отрути, гігієнічна характеристика, класифікація інтоксикацій. Гострі та хронічні інтоксикації. Професійні отруєння: епідеміологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
12. Виробничі алергени, класифікація, гігієнічна характеристика. Професійні алергози (шкіри, органів дихання та ін.): епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
13. Виробничі канцерогенні фактори, класифікація за Міжнародною агенцією з дослідження раку, виробнича канцерогенна небезпека (виробництва,

- технології). Професійний рак: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
14. Токсичні та алергічні враження органів дихання: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  15. Токсичні та алергічні враження шкіри: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  16. Токсичні враження крові: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  17. Токсичні враження нервової системи, нирок, печінки: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  18. Виробничий пил та його вплив на організм. Гігієнічна характеристика виробничого пилу.
  19. Хронічний пиловий бронхіт, хронічне обструктивне захворювання легень: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  20. Пневмоконіози: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  21. Професійна бронхіальна астма: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  22. Фізичні фактори виробничого середовища, шум, ультразвук, вібрація. Гігієнічна характеристика.
  23. Вібраційна хвороба: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  24. Нейросенсорна приглухуватість: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  25. Електромагнітні поля радіодіапазону, класифікація та гігієнічна характеристика. Захворювання пов'язані з впливом електромагнітних полів радіодіапазону: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  26. Оптичні випромінювання (видиме світло, лазерне, інфрачервоне та ультрафіолетове випромінювання), гігієнічна характеристика. Захворювання пов'язані з впливом оптичних випромінювання: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  27. Іонізуюче випромінювання, класифікація, гігієнічна характеристика. Захворювання пов'язані з впливом іонізуючого випромінювання: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  28. Метеорологічні фактори класифікація, гігієнічна характеристика. Захворювання пов'язані з впливом несприятливих умов метеорологічних факторів: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  29. Виробничі біологічні фактори, класифікація, гігієнічна характеристика.
  30. Професійний туберкульоз та коніотуберкульоз: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  31. Професійне захворювання на ВІЛ-інфекцію/СНІД, гепатити В/С: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
  32. Професійне захворювання SARS-CoV-2/COVID-19: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.

33. Важкість праці. Фізіологічні особливості динамічної та статичної роботи. Захворювання, що зумовлені важкістю праці: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
34. Напруженість праці. Захворювання, які обумовлені напруженістю праці: епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
35. Синдром професійного вигорання: клініка, діагностика, лікування, профілактика.
36. Психологічні стани, які зумовлюють працездатність.
37. Захворювання, що виникли в результаті фізичних перевантажень та окремих перенапружень систем і органів тіла.
38. Алергічні захворювання: риніти, бронхіти й інші прояви алергії, що виникли в результаті необхідного контакту з речовинами та сполуками, які містять алергени.
39. Порядок чергування та тривалості періодів роботи й відпочинку. Головні вимоги. Види відпочинку.
40. Порядок розслідування обставин і причин виникнення професійних захворювань.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Історія розвитку гігієни, медичної екології та медицини праці у світі та в Україні.
2. Сучасна епідеміологія еколого-залежних та професійних хвороб.
3. Системна профілактика екозалежних та професійних захворювань.
4. Місце гігієнічного нормування в профілактиці захворювань людини.
5. Проблеми профілактики захворювань людини, обумовлених хімічними факторами.
6. Роль сучасної гігієни та екології у первинній профілактиці алергічних захворювань людини.
7. Теорії канцерогенезу та їх роль в профілактиці злоякісних новоутворень.
8. Стратегія та досягнення у профілактиці пилових захворювань людини.
9. Медико-екологічні проблеми шуму та вібрації в мегаполісі.
10. Медико-екологічні проблеми забруднення довкілля джерелами іонізуючого випромінювання.
11. Епідеміологія та профілактика сучасних інфекцій людини.
12. Синдром професійного вигорання та його профілактика.
13. Роль способу життя у формуванні сучасної патології людини.
14. Медико-екологічні проблеми мегаполісу.
15. Медико-екологічні проблеми сучасного села.
16. Гігієнічні методи дослідження факторів оточуючого середовища.
17. Гігієнічне значення і дія ультрафіолетової радіації.
18. Гігієнічне значення складових біосфери (атмосфери, гідросфери, літосфери).
19. Фізичні чинники повітря та їх гігієнічне значення: температура, вологість, швидкість руху.
20. Атмосферний тиск, його гігієнічна характеристика та фізіологічна дія.

Перелік рекомендованої літератури

Базова література

1. Гігієна та екологія. За ред. В. Г. Бардова. Вінниця: Нова книга, 2020. 474 с.
2. Пропедевтика гігієни; підручник: у 2 т. Т1/ В.В. Бабієнко, А.В. Мокієнко – Одеса: Прес-курсер, 2022. 400с.
3. Пропедевтика гігієни; підручник: у 2 т. Т2/ В.В. Бабієнко, А.В. Мокієнко – Одеса: Прес-курсер, 2022. 400с.
4. Гігієна води та водопостачання населених місць: навчальний посібник/ Бабієнко В.В, Мокієнко А.В. – Одеса: Прес-курсер, 2021, 327 с.
5. Фармацевтична гігієна: навчальний посібник/ В.В. Бабієнко, А.В. Мокієнко, О.А. Грузевський – Одеса: Прес-курсер, 2022. 324с.
6. «Гігієна у практиці лікаря стоматолога»; навчально-методичний посібник/ Бабієнко В.В, Мокієнко А.В, Коболев Є.В./ Одеса: Прес-курсер. 2022р. 180с.
7. «Гігієна закладів охорони здоров'я» Навчальний посібник. Бабієнко В.В, Мокієнко А.В, Грузевський А.Г., Опря Є.В. – Одеса: Прес-курсер, 2022, 444 с.
8. «Гігієна санаторно-курортних оздоровчих закладів та рекреаційних зон» Учбовий посібник. Бабієнко В.В, Мокієнко А.В, Процюк Р.Г., Опря Є.В. – Одеса: Прес-курсер, 2022, 348 с.

Допоміжна література

1. Березуцький В. В., Адаменко М. І. Небезпечні виробничі ризики та надійність: навч. посібник. Харків: ФОП Панов А.М., 2016. 385 с.
2. Хоботова Е. Б. «Екологія людини». Харків : ХНАДУ, 2019. 343 с.
3. Ішейкіна Ю., Буря Л. Гігієна та екологія. Полтава : АСМІ, 2018. 305 с.
4. Нагорна А. М., Варивончик Д. В., Соколова М. П., Кононова І. Г. Професія і туберкульоз. Український вимір : Монографія. Київ: ВД «Авіцена», 2019. 304 с.
5. Наукові здобутки з медицини праці. Історія та сучасність до 90- річчя від дня заснування Інституту медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМНУ (1928 – 2018) / За заг. ред.: І. М. Трахтенберга, В. І. Чернюка. К.: ВД «Авіцена», 2019. 400 с.
6. Нагорна А. М., Гречківська Н. В. Медична допомога працівникам: проблеми та їх вирішення. Київ : ВД «Авіцена», 2018. 260 с.
7. Пласкєнко І. Л. Екологія людини: особистісна складова. Полтава : Смірнов А. Л. [вид.], 2018. 212 с.
8. Професійні хвороби: Національний підручник / За ред.: В. А. Капустника, І. Ф. Костюк. К.: Медицина, 2017. 536 с.
9. Профілактична промислова токсикологія. Наукові пріоритети, досвід та перспективи / за заг. ред. акад. НАМН України, чл.-кор. НАН України І. М.

Нормативна база Закони України:

1. Конституція України. – 1997, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кодекс законів про працю. – 1971, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
3. Про охорону праці. – 1992, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.
4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням. – 2001, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2240-14>.
5. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. – 1999, зі змінами. – Доступ на сайті:

- <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
6. Основи законодавства України про охорону здоров'я. – 1992, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>.
  7. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. – 1994, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4004-12>.
  8. Про захист населення від інфекційних хвороб. – 2000, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1645-14/page>.
  9. Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ. – 1992, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1972-12>.
  10. Про протидію захворюванню на туберкульоз. – 2001, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2586-14>.
  11. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні. – 1991, зі змінами. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/875-12>.
  12. Про реабілітацію інвалідів в Україні. – 2006, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2961-15>.

Постанови КМ України та Накази вищих органів державного управління України:
Тимчасова втрата працездатності

1. Про затвердження Положення про експертизу тимчасової непрацездатності, Наказ МОЗ України від 09.04.2008 р. №189. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0589-08>.
2. Про затвердження Інструкції про порядок видачі документів, що засвідчують тимчасову непрацездатність громадян, Наказ МОЗ України від 13.11.2001 р. №455, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1005-01>.
3. Положение об экспертизе временной нетрудоспособности в лечебно-профилактических учреждениях (в том числе в клиниках высших медицинских учебных заведений, институтов усовершенствования врачей и научно-исследовательских институтов), МЗ СССР от 14.07.1975 N 06-14/6. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0006400-75>.

Медичні профілактичні огляди, професійний добір:

1. Щодо організації проведення обов'язкових профілактичних медичних оглядів працівників окремих професій, виробництв і організацій, діяльність яких пов'язана з обслуговуванням населення і може привести до поширення інфекційних хвороб, Наказ МОЗ України від 23.07.2002 р. №280, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0639-02>.
2. Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій, Наказ МОЗ України від 21.05.2007 р. №246, із змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0846-07>.
3. Про затвердження Порядку проведення медичних оглядів працівників певних категорій залізничного транспорту, метрополітенів та підприємств міжгалузевого промислового залізничного транспорту України, Наказ Мінтрансв'язку України від 29.04.2010 № 240, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0537-10>.
4. Про затвердження Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів, Наказ МОЗ України, МВСУ від 31.01.2013 № 65/80. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0308-13>.
5. Про затвердження Правил медичного забезпечення і контролю польотів цивільної

авіації України, Наказ Держслужби з нагляду за забезпеченням безпеки авіації від 05.12.2005 р. № 920. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0044-06>.

6. Про затвердження Правил визначення придатності за станом здоров'я осіб для роботи на судах, Наказ МОЗ України від 19.11.96 N 347. – URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0108-97>.
7. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. Постанова КМУ від 11 березня 2020 р. N 211 <https://ips.ligazakon.net/document/KP200211>

Психіатричні та наркологічні огляди працюючих:

1. Про затвердження Порядку проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів і переліку медичних психіатричних протипоказань щодо виконання окремих видів діяльності (робіт, професій, служби), що можуть становити безпосередню небезпеку для особи, яка провадить цю діяльність, або оточуючих. – Постанова КМУ від 27.09.2000 р. № 1465, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1465-2000-%D0%BF>.
2. Про затвердження Інструкції про проведення обов'язкових попередніх та періодичних психіатричних оглядів, Наказ МОЗ України від 17.01.2002 р. №12, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0094-02>.
3. Про обов'язковий профілактичний наркологічний огляд і порядок його проведення, Постанова КМУ від 06.11.1997 р. №1238, із змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1238-97-%D0%BF>.

Професійний добір:

1. Про затвердження Переліку робіт, де є потреба у професійному доборі, Наказ МОЗ України від 23.09.1994 р. №263/121, зі змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0018-95>.
2. Щодо питань медичного забезпечення у сфері безпеки дорожнього руху, Лист МОЗ від 30.08.2013 № 3.15-/368. – URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/lyst_20130830_3-15-368.html.

Експертиза інвалідності:

1. Питання медико-соціальної експертизи, Постанова КМУ від 03.12.2009 р. №1317, із змінами. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1317-2009-%D0%BF>.
2. Про затвердження Порядку та Критеріїв встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках працівникам, яким заподіяно ушкодження здоров'я, пов'язане з виконанням трудових обов'язків, Наказ МОЗ України від 05.06.2012 р., № 420. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1387-12>.
3. Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності, Наказ МОЗ України від 05.09.2011 р. №561. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1295-11>

Експертиза професійного захворювання, каліцтва, смерті:

1. Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві, Постанова КМУ від 17.04.2019 р. №337, із змінами. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2019-%D0%BF#Text>.
2. Про затвердження переліку професійних захворювань, Постанова КМУ від 08.11.2000 р. №1662. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1662-2000-%D0%BF>.

3. Про затвердження Інструкції про застосування переліку професійних захворювань, Наказ МОЗ України, АМНУ, МПСПУ від 29.12.2000 р. №374/68/338. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0068-01>.
4. Про затвердження переліку спеціалізованих лікувально-профілактичних закладів, які мають право встановлювати остаточний діагноз щодо професійних захворювань, Наказ МОЗ України від 25 березня 2003 р. №133. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0283-03>.
5. Про затвердження Інструкції про встановлення причинного зв'язку смерті з професійним захворюванням (отруєнням) або трудовим каліцтвом, Наказ МОЗ України від 15.11.2005 р. №606 р. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1455-05>.

Оцінка умов праці:

1. Про затвердження Державних санітарних норм та правил «Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу», Наказ МОЗ України від 08.04.2014 № 248. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0472-14/print1389960100356508>.
2. Про Порядок проведення атестації робочих місць за умовами праці, Наказ МОЗ України від 01.08.1992 р., № 442. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/442-92-%D0%BF>.

Праця окремих категорій працівників:

1. Про затвердження Переліку важких робіт і робіт із шкідливими і небезпечними умовами праці, на яких забороняється застосування праці неповнолітніх, Наказ МОЗ України від 31.03.1994 р. № 46. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0176-94>.

Реабілітація інвалідів:

1. Про затвердження порядку забезпечення санаторно-курортними путівками деяких категорій громадян органами праці та соціального захисту населення, Постанова КМУ N 187 від 22.02.2006. – URL: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/dp_20060222_187.html.
2. Про затвердження Державної типової програми реабілітації інвалідів, Постанова КМУ від 8 грудня 2006 р. № 1686. – URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1686-2006-%D0%BF>.

Інформаційні джерела. Міжнародні організації

1. Міжнародна організація праці (МОП): <http://www.ilo.org>
2. МОП в Україні: <https://www.ilo.org/budapest/countries-covered/ukraine/lang--en/index.htm>
3. МОП. Безпека та здоров'я на роботі: <http://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-at-work/lang--en/index.htm>
4. МОП. Перелік професійних захворювань (перегляд 2010 р.): http://www.ilo.org/safework/info/publications/WCMS_125137/lang--en/index.htm
5. Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ): <http://www.who.int/ru/>
6. ВООЗ. Гігієна праці: http://www.who.int/occupational_health/en

Урядові організації

1. Верховна рада України – «Законодавство України»: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Міністерство соціальної політики України: <https://www.msp.gov.ua>
3. Комітет з питань гігієнічного регламентування МОЗ України

України: <http://uhrc.gov.ua>

4. Фонд соціального страхування України: <http://www.fssu.gov.ua/fsc/control/main/uk/index>
5. Державна служба України з питань праці: <http://dsp.gov.ua>
6. Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів: <http://www.consumer.gov.ua>
7. Центр громадського здоров'я МОЗ України: <https://phc.org.ua>

Неурядові організації України

1. Федерація профспілок України: <http://www.fpsu.org.ua>
2. Федерація роботодавців України: <http://fru.org.ua>

Наукові установи та організації України

1. ДУ «Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМН України»: <https://imtuik.org.ua>
2. Національний науково-дослідний інститут промислової безпеки та охорони праці: <http://ndiop.kiev.ua>

Міжнародні:

1. Центр з контролю і профілактики захворювань США (CDC): <http://www.cdc.gov>
2. Національний інститут з охорони праці і здоров'я США (NIOSH): <http://www.cdc.gov/niosh>
3. Канадський центр гігієни та охорони праці (CCOHS): <http://www.ccohs.ca/>
4. Європейська агенція з безпеки і гігієни праці (OSHA): osha.europa.eu
5. Фінський інститут професійного здоров'я (FIOH): <http://www.ttl.fi>

Професійні об'єднання та організації

1. Collegium Ramazzini: <http://www.collegiumramazzini.org>

Енциклопедії, довідники

1. Конвенції МОП (укр.): <http://www.ilo.org.ua/DocLib/Forms/conventions.aspx>
  2. Рекомендації МОП (укр.): <http://www.ilo.org.ua/DocLib/Forms/recommendations.aspx>
  3. Кодекси практик МОП (англ.): <http://www.ilo.org/safework/info/standards-and-instruments/codes/lang--en/index.htm>
  4. Навчальні матеріали МОП: <http://www.ilo.org/safework/info/instr/lang--en/index.htm>
- Енциклопедія з охорони та безпеки праці МОП:
5. (рос., 2001 р.): <http://base.safework.ru/iloenc>
  6. (англ., 2012 р.): <http://www.ilo.org/oshenc>
  7. Індекс 53 професійних захворювань (англ.): <http://www.haz-map.com/occindex.htm>

ЗАГАЛЬНА ПРАКТИКА – СІМЕЙНА МЕДИЦИНА

1. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з нудотою та блювотою.

2. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з хронічною серцевою недостатністю.
3. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з анемічним синдромом.
4. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з виразковою хворобою шлунку та 12-палої кишки.
5. Надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному етапі пацієнтам з тяжким загостренням бронхіальної астми.
6. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з гіпер- та гіпотиреозом.
7. Надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному етапі пацієнтам з гострим коронарним синдромом.
8. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, вагітних, пацієнтів з імунodefіцитом з ревматоїдним артритом.
9. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, вагітних, пацієнтів з імунodefіцитом з хронічним панкреатитом.
10. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з бронхіальною астмою та бронхообструктивним синдромом.
11. Надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному етапі пацієнтам з гострим порушенням мозкового кровообігу.
12. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, вагітних, пацієнтів з імунodefіцитом з метаболічним синдромом.
13. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з негоспітальною пневмонією.
14. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з меленою.
15. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з лімфаденопатіями.
16. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з гломерулонефритом.
17. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з хронічними запальними захворюваннями кишечника (неспецифічний виразковий коліт, хвороба Крона).
18. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з головним болем.
19. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з інфекційним ендокардитом.
20. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з гастроєзофагеальною рефлюксною хворобою.
21. Надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному етапі пацієнтам з гострою недостатністю наднирників.
22. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з інфекціями сечовивідних шляхів.
23. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з артеріальною гіпертензією.
24. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з гострою та хронічною хворобою нирок.

25. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з менінгеальним синдромом.
26. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з синдромом подразненого товстого кишечника.
27. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з порушеннями ритму.
28. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з гострими респіраторними вірусними інфекціями.
29. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з хронічним гастритом.
30. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з хронічною ішемічною хворобою серця.
31. Надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному етапі пацієнтам з пневмотораксом.
32. Надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному етапі пацієнтам при гострій затримці сечі.
33. Надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному етапі пацієнтам з шлунково-кишковими кровотечами.
34. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з ожирінням.
35. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з гострою ревматичною лихоманкою.
36. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з жовтяницею.
37. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з пієлонефритом.
38. Надання невідкладної медичної допомоги на амбулаторному етапі пацієнтам при зупинці серця.
39. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з цукровим діабетом 2 типу та гострими ускладненнями діабету.
40. Ведення пацієнтів всіх вікових груп, пацієнтів з імунodefіцитом, вагітних з гострими лейкозами.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Цукрознижувальна терапія при цукровому діабеті 2-го типу у практиці сімейного лікаря.
2. Дифузний та вузловий зоб: визначення, діагностика, маршрут пацієнта.
3. Невідкладна допомога при гострих станах, спричинених цукровим діабетом у практиці сімейного лікаря.
4. Перший патронаж новонародженого. Основні симптоми загрозливих станів в періоді новонародженості.
5. Диференційна діагностика жовтяниць новонароджених.
6. Лікувальні суміші для дітей першого року життя. Особливості застосування при різних патологіях.
7. Антиаритмічні препарати першої лінії при наданні невідкладної допомоги хворим з пароксизмальними надшлуночковими тахікардіями.
8. Гострий коронарний синдром. Тактика сімейного лікаря.

9. Гострий тонзиліт. Клініка. Диференційна діагностика. Тактика лікування.
10. Захворювання зовнішнього вуха. Клініка. Диференційна діагностика. Тактика лікування. Маршрут хворого.
11. Сторонні тіла ЛОР-органів. Тактика ведення. Маршрут хворого.
12. Біль у вусі. Діагностика і ведення пацієнта на догоспітальному етапі.
13. Негоспітальна пневмонія. Ведення пацієнта на догоспітальному етапі.
14. COVID-19. Ведення пацієнта у практиці сімейного лікаря.
15. Ішемічна хвороба серця. Стабільна стенокардія. Ведення пацієнта на догоспітальному етапі.
16. Бронхіальна астма. Класифікація. Ведення пацієнта на догоспітальному етапі.
17. Клініка та діагностика залізодефіцитної анемії і сідеропенічних станів.
18. Хронічна хвороба нирок. Ведення пацієнта на догоспітальному етапі.
19. Ведення жінки з фізіологічною вагітністю.
20. Синдром головного болю. Діагностика та ведення пацієнта на догоспітальному етапі.

Перелік рекомендованої літератури

Нормативні документи:

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – ст. 141.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9-10. – ст. 88.
3. Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення: Закон України від 19 жовтня 2017 р. № 2168-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2018. – № 5. – ст. 31.
4. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 02 березня 2015 р. № 222-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 23. – ст. 158.
5. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 26 листопада 2015 р. № 848-VIII (зі змінами і доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 3. – ст. 25.
6. Наказ МОЗ №1422 від 29.12.2016 «Зміни до методики розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини».
7. Наказ МОЗ України № 1150 від 27.12.2013 «Про затвердження Примірного таблиця матеріально-технічного оснащення Центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги та його підрозділів».
8. Наказ МОЗ України № 183 від 31.03.2015 «Про затвердження сьомого випуску Державного формуляра лікарських засобів та забезпечення його доступності».

Рекомендована література:

1. Актуальні питання ендокринології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Б.М. Маньковський та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2019.- 132с.
2. Актуальні питання офтальмології у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, С.О.Риков та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 528с.

3. Актуальні питання психіатрії у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, В.Д. Мішиєв та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 144с.
4. Актуальні питання радіаційної медицини у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Д.С. Мечев та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017 – 208с.
5. Актуальні питання серцево-судинних хвороб у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, М.М. Долженко та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017.- 414с.
6. Актуальні питання паліативної та хоспісної допомоги у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Ю.І. Губський та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017. - 206.
7. Актуальні питання медицини катастроф у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Г.Г. Роцін та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2017. – 129с.
8. Актуальні питання внутрішніх хвороб у практиці сімейного лікаря: навчальний посібник / Ю.В. Вороненко, О.Г. Шекера, Л.В. Хіміон та ін.; Київ: Заславський О.Ю., 2018.- 600с.
9. Медицина невідкладних станів: Екстрена (швидка) медична допомога: підручник (ВНЗ IV р. а.) / І.С. Зозуля, В.І. Боброва, Г.Г. Роцін та ін.; за ред. І.С. Зозулі. — 3-є вид., перероб. і допов., 2017. - 960с.
10. Сімейна медицина: у 3 книгах/ за ред Гиріної О.М., Пасієшвілі Л.М., Медицина, - 2017.
11. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. Книга 1. Акушерство: підручник / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. — 4-е видання – Медицина, 2020 -424с.
12. Акушерство і гінекологія: у 2 книгах. Книга 2. Гінекологія: підручник / В.І. Грищенко, М.О. Щербина, Б.М. Венцківський та ін. — 3-є видання – Медицина, 2020 -376с.
13. Неврологія: підручник / І.А. Григорова, Л.І. Соколова, Р.Д. Герасимчук та ін. — 3-є видання (доповнене), Медицина, 2020 – 640с.
14. Основи педіатрії за Нельсоном (у 2-х томах)/К. Дж. Маркданте, Р.М. Клігман, Медицина, 2019. -900с.
15. Еталони практичних навиків для лікарів загальної практики – сімейної медицини (навчально-методичний посібник) / Київ: 2020. – 285с.

Електронні ресурси:

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І.

Вернадського;

8. www.ufm.org.ua – Українська Асоціація сімейної медицини
9. <https://www.woncaeurope.org> – Всесвітня Асоціація сімейних лікарів (Європа)
10. <https://www.egpm.org> – Організація дослідників в ПМД.
11. <https://www.aafp.org> – Американська академія сімейних лікарів.
12. <https://dec.gov.ua> – державний Експертний центр України.
13. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір».
14. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції.
15. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека.

ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Закони України, накази МОЗ та інші нормативні документи, що регулюють роботу інфекційної служби.
2. Поняття про інфекцію, інфекційний процес, інфекційну хворобу. Закономірності розвитку інфекційного процесу.
3. Порядок проведення профілактичних щеплень. Національний «календар щеплень».
4. Хвороби, на які поширюються "Міжнародні медико-санітарні правила" (особливо небезпечні, карантинні, конвенційні інфекційні хвороби).
5. Принципи діагностики інфекційних хвороб.
6. Принципи лікування інфекційних хвороб.
7. Диференційна діагностика екзантем.
8. Синдром гарячки невідомого походження.
9. Диференційна діагностика лімфаденопатій.
10. Черевний тиф та паратифи А і В. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
11. Сальмонельози. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
12. Холера. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
13. Ботулізм. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
14. Ентеровірусні захворювання. Поліомієліт. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
15. Шигельози. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
16. Кишковий ієрсиніоз та псевдотуберкульоз. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
17. Нематодози: аскаридоз, трихоцефальоз, ентеробіоз, трихінельоз, стронгілоїдоз, анкілостомоз.
18. Цестодози: теніоз, цистицеркоз, теніаринхоз, дифілоботріоз, гіменоленідоз, ехінококоз.
19. Трематодози: опісторхоз, фасциольоз.
20. Вірусні гепатити з фекально-оральним механізмом передачі: гепатит А, гепатит Е.
21. Гемоконтактні вірусні гепатити: гепатит В, гепатит С, гепатит Д.
22. Гострі респіраторні вірусні інфекції. Грип. Парагрип.
23. Аденовірусна інфекція. Етіологія, епідеміологія, клініка, діагностика, лікування.
24. Дифтерія. Етіологія, епідеміологія, клініка, діагностика, лікування.
25. Коронавірусні інфекції: SARS, MERS, COVID-19.
26. Менінгококова інфекція. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
27. Особливості перебігу «дитячих» повітряно-крапельних інфекцій у дорослих.
28. Малярія. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.

29. Рикетсіози: епідемічний висипний тиф та хвороба Брилла. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
30. Інфекційні захворювання з рановим механізмом передачі. Правець.
31. Хвороба Лайма. Етіологія, епідеміологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
32. Інфекції з множинним механізмом передачі. Чума. Сибірка.
33. ВІЛ-інфекція: етіологія та епідеміологія. Патогенез та імунопатогенез. Клінічна класифікація.
34. Клінічна та лабораторна діагностика ВІЛ-інфекції. Лікування. Профілактика.
35. Натуральна віспа, мавпяча віспа. Етіологія, епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
36. Невідкладні стани в клініці інфекційних хвороб. Інфекційно-токсичний шок.
37. Невідкладні стани в клініці інфекційних хвороб. Дегідратаційний шок.
38. Невідкладні стани в клініці інфекційних хвороб. Анафілактичний шок.
39. Невідкладні стани в клініці інфекційних хвороб. Гостра печінкова недостатність.
40. Невідкладні стани в клініці інфекційних хвороб. Гостра ниркова недостатність.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. «Хвороби мандрівників»: сучасні уявлення про етіологію, патогенез, діагностику та лікування.
2. Протозойні інвазії кишечника: амебіаз, лямбліоз, балантидіаз.
3. Доброякісний лімфоретикульоз (феліноз) та інші бартонельози. Принципи діагностики та лікування.
4. Особливості епідеміології ВІЛ-інфекції в Україні.
5. СНІД-асоційовані протозойні інфекції. Діагностика, лікування, профілактика.
6. СНІД-асоційовані вірусні інфекції. Діагностика, лікування, профілактика.
7. Хронічні вірусні гепатити та цироз печінки; зв'язок вірусних гепатитів з гепатокарциномою.
8. Інвазивні та неінвазивні методи оцінки ступеня фіброзу печінки.
9. Характер жовтяниць та їх патогенез (гемолітична, паренхіматозна, механічна). Диференційна діагностика.
10. Маркери вірусів гепатиту. Діагностичне значення.
11. Пріонові хвороби: хвороба Крейтцфельда-Якоба, скрепі, фатальна сімейна інсомнія.
12. Захворювання, що спричинені герпесвірусами людини 6-го, 7-го та 8-готипів (HHV-6, 7, 8).
13. Диференційна діагностика ангін. Дифтерія, інфекційний мононуклеоз та ін.
14. «Атипова» пневмонія: клініко-епідеміологічні особливості.
15. Геморагічні гарячки: Ебола, Ласса, Марбург.
16. Сучасні засоби лікування малярії. Особливості лікування тропічної малярії.
17. Ускладнення малярії. Малярійна кома, надання невідкладної допомоги.
18. Поняття про TORCH-інфекції. Особливості діагностики та лікування вагітних.
19. Особливості перебігу інфекційних захворювань у осіб похилого віку.
20. Роль імунокорекції в лікуванні інфекційних захворювань.

Перелік рекомендованої літератури

1. Стратегія розвитку імунпрофілактики та захисту населення від інфекційних хвороб, яким можна запобігти шляхом проведення імунпрофілактики, на період до 2022 року та план заходів щодо її реалізації (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27

- листопада 2019 р. № 1402-р)
2. Інфекційні хвороби: підручник / О.А. Голубовська, М.А. Андрейчин, А.В. Шкурба та ін.; за ред. О.А. Голубовської. – 4-е вид., переробл. і допов. – К.: ВСВ «Медицина», 2022. – 464 с. (кольорові) (Затверджено Міністерством охорони здоров'я України як підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів, Затверджено Міністерством освіти і науки України як підручник для студентів вищих медичних навчальних закладів)
  3. Інфекційні хвороби. Курс лекцій: навчальний посібник / Є.В. Нікітін, К.Л. Сервецький, Т.В. Чабан [та ін.]. – Одеса: ОНМедУ, 2012. – 252 с. – (Серія «бібліотека студента-медика»).
  4. Атлас інфекційних хвороб [М.А. Андрейчин, В.С. Копча, С.О. Крамарьов та ін.]; за ред. М.А. Андрейчина. – 3-тє вид., випр. і допов. – Львів: Магнолія, 2019. – 296 с.
  5. Тропічні хвороби: навч.посіб./ Козько В.М., Соломенник Г.О., Юрко К.Ю.-К.:ВСВ "Медицина", 2019.-384 с.
  6. Атлас дитячих інфекційних хвороб. Червона книга = Red Book® Atlas of Pediatric Infectious Diseases: пров. 3-го англ. вигляд. : двомов. вигляд. / Керол Дж. Бейкер; наук. ред. пров. проф. С.О. Крамарьов; пров. з англ. Л.В. Закордонєць. - К.: ВСВ «Медицина», 2019. - 744 с.
  7. Вірусні інфекції, асоційовані з імуносупресією: навч.посібник./за ред. професора Л.Р. Шостаковича-Корсцької. – Львів : «Новий Світ-2000», 2021. -180 с. : 12 кол.іл.
  8. Епідеміологія у схемах: навчальний посібник / М.Д. Чемич, Н.Г. Малиш, О.М. Чемич, Н.І. Льїна. – Вінниця: Нова Книга, 2020. – 256 с.
  9. Інфекційні хвороби: підручник / В.М. Козько, Г.О. Соломенник, К.В. Юрко та ін.; за ред. В.М. Козька. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 312 с.
  10. Інфекційні хвороби: підручник: у 2 т. / за ред. В.П. Малого, М.А. Андрейчина. – Львів: Магнолія 2006, 2022. – Т.2. – 726 с.
  11. Інфекційні хвороби : підручник : у 2 т. / за ред. В. П. Малого, М. А. Андрейчина. – Львів : Магнолія 2006, 2022. – Т. 1. – 652 с.
  12. Інфекційні хвороби: енциклопедичний довідник / за ред. Крамарьова С.О., Голубовської О.А. К. : ТОВ «РА-ГАРМОНІЯ», 2018. – 592 с.
  13. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: посібник: пер. 23-го англ. вид.: у 3 т. Т. 2 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В. Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона; наук. ред. пер. Катерина Юрко, Василь Москалок, Лариса Мороз та ін. – К.: ВСВ «Медицина», 2021. – 778 с.
  14. Медична паразитологія з ентомологією: навч. посібник / В.М. Козько, В.В. М'ясоєдов, Г.О. Соломенник та ін.; за ред. В.М. Козька, В.В. М'ясоєдова. – 2-е вид., виправл. – Київ: ВСВ «Медицина», 2017. – 336 с.
  15. "Внутрішні хвороби. Підручник, що ґрунтується на принципах доказової медицини 2018/2019». Практична медицина, Краків, Польща. 2018 –1632 с.
  16. Harrison's Infectious Diseases 3 rd Edition /edited Dennis L Kasper, Anthony S. Fauci [et al]. - New York. - 2017. - 1307 p.
  17. Pediatric Infectious Diseases: Textbook / SO Kramarov, OB Nadraga, LV Pyra та ін. - 4th edition K.: ВСВ «Медицина», 2020. - 240 с.
  18. General epidemiology: study guide (IV al) / NO Виноград. - 3rd edition, corrected K.: ВСВ «Медицина», 2017. - 128 с.
  19. Tropical infections: manual/ed. MA Andreychyn, VD Moskaliuk. - Lviv: "Magnolia 2006", 2019. - 220 p.

20. Чернишова Л. Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Навчально-методичний посібник, 2-е видання – «Медицина» 2019р. - 320 с.
21. Шостакович-Корецька Л. Мікотичні та протозойні інфекції, асоційовані з імуносупресією – «Медкнига» 2018 р. – 132 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Ресурс по прогнозуванню міжлікової взаємодії (заснований на інструкціях FDA, на англійській мові) URL: <http://www.drugs.com>
4. Інституціональний Репозиторій Одеського національного медичного університету <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
5. Електронна база наукових публікацій Національної медичної бібліотеки Національного інституту здоров'я США; https://library.gov.ua/svitovi-e-resursy/dir_category/general/
6. Освітній портал НМУ імені О. О. Богомольця <http://nmuofficial.com/zagalni-vidomosti/biblioteky/>
7. Онлайн платформа доказових клінічних протоколів МОЗ України <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>
<http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
www.ama-assn.org – Американська медична асоціація / American Medical Association
www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
www.dec.gov.ua/intd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
<http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
www.gmc-uk.org - General Medical Council (GMC)
www.bundesaerztekammer.de – Німецька медична асоціація
<https://library.odmu.edu.ua/catalog/> Електронний каталог бібліотеки ОНМедУ

НЕРВОВІ ХВОРОБИ

1. Основні відомості про структурно-функціональну організацію, філо- та онтогенез нервової системи.
2. Топічна діагностика та диференційний діагноз неврологічних синдромів. Провідні шляхи та синдроми ураження на різних рівнях.
3. Клінічна анатомія та топічна діагностика ураження черепних нервів.
4. Таламус та гіпоталамус: клінічна анатомія, фізіологія, топічна діагностика ураження. Лімбіко-ретикулярний комплекс.
5. Екстрапірамідна система: клінічна анатомія та фізіологія, клінічні прояви.
6. Анатомо-фізіологічні особливості кори головного мозку: локалізація функцій в корі головного мозку, порушення вищих коркових функцій.
7. Анатомо-фізіологічні особливості структур вегетативної нервової системи.
8. Анатомо-фізіологічні особливості оболонок, хоріоїдальних сплетінь, лікворної системи головного та спинного мозку. Структура та функціонування гематоенцефалічного бар'єру.
9. Анатомо-фізіологічні особливості структур периферичного відділу нервової системи.
10. Анатомо-фізіологічні особливості кровопостачання головного та спинного мозку.
11. Клініко-діагностичне значення інструментальних методів дослідження в неврології.
12. Міастенія: клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики.
13. Спадкова атаксія Фридрайха: клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики.

14. Хвороба Паркінсона: етіологія, патогенез, клінічні прояви, особливості перебігу, діагностики, диференційної діагностики, лікування.
15. Хвороба Гентінгтона: клінічний перебіг, диференційна діагностика.
16. Невральна аміотрофія Шарко-Марі-Тута: етіопатогенез, клінічні прояви, диференційна діагностика.
17. Прогресуючий над'ядерний параліч: патогенез, клінічні прояви, диференційна діагностика.
18. Есенціальний тремор: клінічні особливості перебігу, диференційна діагностика.
19. Боковий аміотрофічний склероз: клінічні прояви, особливості діагностики та диференційної діагностики.
20. Синдром Туретта: патогенез, клінічні прояви, диференційна діагностика.
21. Гепатоцереблярна дегенерація Коновалова-Вілсона: клінічна картина, особливості перебігу, диференційної діагностики.
22. Сирингомієлія: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика.
23. Верхній та нижній плечові плексити: клініка, перебіг та диференційний діагноз.
24. Вертеброгенні ураження нервової системи: етіологія, патогенетичні механізми, прояви, діагностика, диференційна діагностика.
25. Інфекційні захворювання нервової системи: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика.
26. Пріонові захворювання з ураженням нервової системи: патогенетичні механізми, клінічні прояви, діагностика.
27. Нейросифіліс: клінічні прояви, диференційна діагностика.
28. Туберкульоз нервової системи: патогенетичні механізми розвитку, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика.
29. Ураження нервової системи при СНІДі: патогенез розвитку, клінічні прояви, діагностика, диференційна діагностика.
30. Розсіяний склероз: патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційний діагноз.
31. Синдром Гійєн-Барре: клінічні прояви, перебіг та засади лікування.
32. Гострі порушення мозкового кровообігу: класифікація, етіологія, патогенез, діагностика та диференційна діагностика, лікування.
33. Хронічна ішемія мозку (хронічна недостатність мозкового кровообігу): етіологія, патогенетичні механізми, діагностика та диференційна діагностика.
34. Головний біль: класифікація, етіологія, діагностика та диференційна діагностика.
35. Черепно-мозкова травма: класифікація, патогенез, клінічні форми, диференційна діагностика, принципи лікування.
36. Травми спинного мозку. Діагностика та диференційна діагностика.
37. Пухлини головного мозку: класифікація, діагностика та диференційна діагностика.
38. Епілепсія: класифікація, етіологічні чинники, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика, принципи лікування.
39. Ураження нервової системи при соматичних захворюваннях: патогенез, клінічні прояви, діагностика та диференційна діагностика, принципи лікування.
40. Загальні відомості про невідкладні стани. Клінічні форми порушення свідомості. Діагностика та диференційна діагностика.

Перелік оригінових тем рефератів

1. Атаксії: диференційна діагностика.

2. Епілепсія: діагностика, клініка, лікування.
3. Спадкові нейроекзодермальні дисплазії: диференційна діагностика, особливості перебігу.
4. Дегенеративні захворювання з ураженням екстрапірамідної системи: синдром Туретта.
5. Компресійно-ішемічні нейропатії верхніх кінцівок.
6. Інфекційні та токсичні поліневрити.
7. Спадкові захворювання нервової системи з порушенням метаболізму: хвороба Марфана.
8. Хвороба Паркінсона та синдроми паркінсонізму: диференційна діагностика.
9. Розсіяний склероз та розсіяний енцефаломієліт: диференційна діагностика.
10. Туберкульозне ураження нервової системи.
11. Інфекційно-алергічні захворювання нервової системи.
12. Мігрень: класифікація, особливості перебігу та діагностики.
13. Міастенія. Міастенічний криз.
14. Диференційна діагностика коматозних станів у неврології.
15. Пухлини головного мозку.
16. Травми головного мозку.
17. Вірусні енцефаліти: диференційна діагностика, особливості перебігу, діагностика.
18. Сірінгомієлія.
19. Хвороба та синдром Рейно.
20. Синдрому Мен'єра: діагностика, лікування.

Перелік рекомендованої літератури

1. Наказ № 2203 від 25.09.2020 «Про затвердження Порядку організації надання медичної допомоги із підозрою на гострий мозковий інсульт у системи екстреної медичної допомоги»
2. Положення про Департамент охорони здоров'я Одеської обласної державної адміністрації від 01.11.2021 № 1097/од-2021
3. Рекомендації Американської асоціації серця / Американської асоціації інсульту; Guideline From the American Heart Association/American Stroke Association, 2019, 2021, 2022
4. Наказ МОЗ України №9 від 05.01.2022 Стандарти медичної допомоги «Надання допомоги при спонтанному внутрішньомозковому крововиливі»
5. Вимоги НСЗУ 2022 Специфікації та умови закупівлі за програмою медичних гарантій у 2022
6. Керівництво та рекомендації Європейського товариства інсульту (ESO, 2021, 2022)
7. Наказ № 308-ВС від 13.05.2022. Департаменту охорони здоров'я ОДА «Про затвердження регіонального маршруту пацієнта з гострим мозковим інсультом в Одеській області»
8. Canadian Stroke Best Practice Recommendations: Secondary Prevention of Stroke. Seventh Edition, Update 2020© (2021) Heart and Stroke Foundation of Canada Переклад українською. © 2021 ГО "Українська асоціація боротьби з інсультом" Вторинна профілактика інсульту клінічна настанова, заснована на доказах 2022 – 129 с.
9. Наказ 1967 МОЗ Про затвердження Стандартів медичної допомоги «Вторинна профілактика інсульту», від 02.10.22.
10. Стандарти медичної допомоги «Вторинна профілактика інсульту», 2022 Київ – 41 с.

11. Сон А.С. та ін. Неврологія, за ред. І.А.Григорової та Л.І.Соколової, 2020, 780 с.
12. Соколова Л.І., Ілляш Т.І., Прокопів М.М., Матюшко М.Г., Турчина Н.С., Заводнова З.І. Клінічні задачі з неврології – Вінниця, Нова книга, 2013. – 200 с.
13. Соколова Л.І., Черенько Т.М., Ілляш Т.І., Довбонос Т.А., Мельник В.С. Методи обстеження неврологічного хворого. – К.: ВСВ „Медицина”, 2015, 144с.
14. Бондар О.В, Рибін А.І., Сон А.С. Онкологія для сімейного лікаря. Навчальний посібник. Одеса, 2021. – 211 с.
15. Глоба М. В., Тріщинська М. А., Сулій Л. М. Ультрасонографічні еквіваленти гіпертонічної ангіопатії магістральних артерій голови та шиї з урахуванням прихильності пацієнтів до антигіпертензивної терапії. Ліки України. №2 (31). 2017. С. 33-36.
16. Глоба М.В., Калашніков В.Й., Лінська Г.В. Пропозиції щодо стандартизації ультразвукового дослідження судин шиї та голови. Український нейрохірургічний журнал. №1. 2017. С. 40-45.
17. Чеботарьова Л.Л., Третьякова А.І., Глоба М.В., Макеев С.С., Сулій Л.М. Помірні когнітивні розлади у пацієнтів з вертебрально-базиллярною недостатністю. Зб.наук.праць співробітників НМАПО ім. П.Л. Шупика, 2017. – Вип. 28. – С. 212 - 230.
18. Боженко М.І., Негрич Т.І., Боженко Н.І., Негрич Н.О. Головний біль. Навчальний посібник.-К.: Видавничий дім «Медкнига», 2019. – 48 с.
19. Топічна діагностика патології нервової системи. Алгоритми діагностичного пошуку. Шкробот С.І., Салій З.В., Бударна О.Ю. Укрмедкнига, 2018. – 156 с.
20. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 1 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона.- «Медицина», 2020. - 258 с.
21. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 2 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона.- «Медицина», 2021. - 778 с
22. Медицина за Девідсоном: принципи і практика: 23-є видання: у 3 томах. Том 3 / за ред. Стюарта Г. Ралстона, Яна Д. Пенмана, Марка В.Дж. Стрекена, Річарда П. Гобсона.- «Медицина», 2021. - 642 с.
23. Топічна діагностика патології нервової системи. Алгоритми діагностичного пошуку. Шкробот С.І., Салій З.В., Бударна О.Ю. Укрмедкнига, 2018. – 156 с.
24. Методи обстеження неврологічного хворого: навч. посібник / за ред. Л.І.Соколової, Т.І.Ілляш. К., 2015. – 144 с.
25. Вінік А.І., Ербас Т (2013). «Діабетична вегетативна нейропатія». Вегетативна нервова система. Довідник з клінічної неврології. 117. С. 279–94.
26. Загальна та спеціальна неврологія - Навчально-методичний посібник для студентів 4-го курсу медичного факультету - - Одеса.: "ВМВ, 2017. - 337 с.
27. Неврологія, в т.ч. нейростоматологія - Навч.-методичний посібник для студентів 4 курсу стома. ф-ту.- Одеса, ВМВ, 2018 - 278 с.
28. Шкали, тести та опитувальники для оцінки дрижальних гіперкінезів - Одеса: ВМВ, 2018. - 112 с.

Електронні ресурси

1. Накази Міністерства охорони здоров'я України, стандарти і протоколи діагностики та лікування захворювань нервової системи http://zakon.rada.gov.ua.http://mozdocs.kiev.ua/index.php?nav=1&type_doc=25
2. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Наукова бібліотека Запорізького державного медичного університету <http://library.zsmu.edu.ua/>

- a. www.medinfo.dp.ua/stat/s037 «Оказание неотложной помощи в экстремальных ситуациях»
4. www.critical.ru/mk - «Медицина катастроф»
5. Сайт кафедри neurology.dsmu.edu.ua
6. Medical Books On-line Library (Neurology) <http://medbookshelf.info/category/neurology/>
7. Клінічні настанови з неврології. (Наказ МОЗ України N 487 від 17.08.2007) <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0487282-07#Text>
8. Міністерство охорони здоров'я України <http://moz.gov.ua>
9. Державний експертний центр МОЗ України www.dec.gov.ua/mtd/home/

ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ

1. Організація оториноларингологічної допомоги населенню
2. Клінічна анатомія ЛОР-органів у віковому аспекті
3. Фізіологія ЛОР-органів
4. Методи обстеження хворих з патологією ЛОР-органів
5. Захворювання зовнішнього вуха
6. Аудіологічна характеристика слухових порушень
7. Тимпаногенний лабіринтит
8. Хвороба Мен'єра
9. Хронічний гнійний середній отит
10. Тимпанопластика.
11. Отогенні абсцеси мозку
12. Отогенний менінгіт.
13. Отогенний синус тромбоз та отогенний сепсис.
14. Ізольовані та поєднані травми вуха та основи черепа.
15. Мікози ЛОР - органів
16. Атрофічний риніт та озена
17. Алергічний риносинусит
18. Гіперплазія лімфоїдної тканини глотки
19. Ізольовані та поєднані травми носа і черепа
20. Гострий тонзиліт
21. Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт
22. Трахеостомія
23. Гострий та хронічний ларингіт
24. Склерома
25. Сучасні методи реабілітації слуху
26. Хвороби носа і приносових синусів
27. Захворювання глотки
28. Захворювання гортані
29. Тонзиліт та ларингогенні флегмонозні захворювання шиї
30. Специфічні захворювання ЛОР-органів (інфекційні гранульоми)
31. Пухлини ЛОР-органів
32. Травми, сторонні тіла та невідкладна допомога в отоларингології
33. Основи пластичної та відновної хірургії ЛОР-органів
34. Основи аудіології, сурдології та отоневрології

35. Фониатрія
36. Профілатологія в отоларингології та лікарська трудова експертиза
37. Туберкульоз верхніх дихальних шляхів
38. Функціональна ендоскопічна хірургія порожнини носа і приносових синусів
39. Комп'ютерна томографія в діагностиці захворювань порожнини носа і приносових синусів
40. Комп'ютерна томографія в діагностиці захворювань вуха

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Запальні захворювання зовнішнього вуха
2. Гострий середній отит
3. Мастоїдит
4. Секреторний середній отит
5. Фіброзні форми хронічного середнього отиту
6. Отосклероз
7. Сенсоневральна приглухуватість
8. Невринома VIII пари черепних нервів
9. Хемодектома
10. Аномалії розвитку та набуті дефекти органу слуху
11. Гострий риносинусит
12. Вазомоторний риніт
13. Гострий і хронічний гайморит
14. Гострий і хронічний етмоїдит
15. Гострий і хронічний фронтит
16. Гострий і хронічний сфеноїдит
17. Риногенні орбітальні ускладнення
18. Риногенні внутрішньочерепні ускладнення
19. Носові кровотечі
20. Гострий стенозуючий ларинготрахеобронхіт

Перелік рекомендованої літератури

Основна:

1. Попович В.І. Сучасні стандарти лікування гострих запальних захворювань ЛОР - органів (Рекомендації). – Київ, 2019. – 80 с.
2. Науменко О.М., Васильєв В.М., Дєєва Ю.В., Безшапочний С.Б. Невідкладна допомога в оториноларингології: навчальний посібник // Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина». – 2019. – 144с.
3. Бабінець Л.С., Бездітко П.А., Пухлік С.М. та ін Сімейна медицина: у 3 кн.: підручник. Кн.3. Спеціальна частина. Поліпрофільність загальної лікарської практики. – к., 2017. – 680 с.
4. Мітін Ю.В., Науменко О.М., Дєєва Ю.В., Шевчук Ю.В., Островська О.О. Посібник до практичних занять з оториноларингології для викладання за кредитно-модульною системою: Навчальний посібник. – К.: ВСВ «Медицина», 2019. – 136 с.
5. Заболотний Д.І., Мітін Ю.В., Безшапочний С.Б., Дєєва Ю.В. Оториноларингологія. – К.: ВСВ «Медицина», 2017. – 460 с.
6. Мітін Ю.В., Науменко О.М., Дєєва Ю.В. Посібник до практичних занять з оториноларингології для викладання за кредитно-модульною системою: Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Асканія», 2020. – 165 с.

7. Лайко А.А., Косаковський А.Л., Заболотна Д.Д., Борисенко О.М., Синяченко В.В., Тимчук С.М., Косакувська І.А., Шух Л.А., Сегал В.В., Гавриленко Ю.В. Дитяча оториноларингологія: Національний підручник. – К.: Логос, 2015. – 576 с.
  8. Євчев Ф.Д. Пропедевтика захворювань ЛОР-органів та невідкладна допомога в оториноларингології.- Одеса «Астропринт», 2010.- 248 с.
  9. Вказівки з воєнно-польової хірургії / за ред. Я.Л.Заруцького, А.А.Шудрака.- К.:СПД Чалчинська Н.В.,2020.-396 с.
  10. R.Corbidge, N.Steventon. Oxford Handbook of ENT and Head and Neck Surgery//Paperback, 2020. - 496 p.
  11. Y.Mitin, Y.Deyeva, Y.Gomza, V. Didkovskiy etc. Otorhinolaryngology// Medicine, 2018. – 264p.
  12. R.Probst, G.Grevers, H.Iro. Basic Otorhinolaryngology. A Step-by-Step Learning Guide//Thieme, 2021. – 430p.
  13. M. M Paparella. Paparella's Otolaryngology Head & Neck Surgery (2 Volumes)// Hardcover, 2020. – 460p.
  14. Pukhlik S.M., Titarenko O.V. Otorhinolaryngology// Odessa, 2018. – 172 p.
- Додаткова:**
15. Науменко О.М., Задорожня А.Г., Юрочко Ф.Б. Антимікробна терапія в оториноларингології// Медкнига, 2016. – 104с.
  16. Ургентна отоларингологія / Под ред. Науменко А.Н., Васильєва В.М., Деевой Ю.В./ Довідник лікаря «Ургентна оториноларингологія» - К.: ООО «Бібліотека здоров'я України», 2015. – 218 с.
  17. Пухлик С.М., Титаренко О.В. Лікування сенсоневральної туговухості: Методичні рекомендації для лікарів. – Одеса, 2009. – 24 с.
  18. Пухлик Б.М., Пухлик С.М., Анісимов М.В. Лікарська алергія в стоматології. – Одеса, 2010. – 112 с.
  19. Заболотний Д.І., Лайко А.А., Мельников О.Ф. [та ін.]. Гіпертрофія лімфаденоїдної тканини глотки – К., Логос, 2009. – 175 с.
  20. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Гарюк Г.І. [та ін.]. Хронічний риніт. – К.: Логос, 2016. – 147 с.
  21. Заболотний Д.І., Тімен Г.Е., Лайко А.А. [та ін.]. Ангіофіброма основи черепа. - К.: Логос, 2017. – 144 с.
  22. Євчев Ф.Д. Злоякісні пухлини гортані. – Одеса: Астропринт, 2018. – 328 с.
  23. Лайко А.А., Косаковський А.Л., Заболотна Д.Д., Борисенко О.М., Синяченко В.В., Тимчук С.М., Косакувська І.А., Шух Л.А., Сегал В.В., Гавриленко Ю.В. Дитяча оториноларингологія: Національний підручник. – К.: Логос, 2015. – 576 с.
  24. Косаковський А.Л., Юрочко Ф.Б. Середній отит // Міні-атлас.-К.:Тов. «Біокодекс Україна», 2017.- 49 с.
  25. Безшапочний С.Б., Гасюк Ю.А., Лобурець В.В. Сучасний підхід в лікуванні гострих риносинуситів. – Полтава, 2015. – 52 с.
  26. Безшапочний С.Б., Гасюк Ю.А., Лобурець В.В. Клініко-морфологічні аспекти риносинуситів. – К.: ООО «Вістка», 2013. – 150 с.
  27. Заболотний Д.І., Євчев Ф.Д. Діагностика та хірургічне лікування хворих з пухлинами фаринго-парафарингіальної зони: (монографія). – Одеса: Астропринт, 2018. – 208 с.
  28. Пухлик Б.М. Поліпоз. – Вінниця, 2018. – 59 с.
  29. Органозберігаюче лікування раку гортані, рота глотки, їх рецидивів та ускладнень (руководство) / (Р.А.Абизов и др.); под. ред. Д.И.Заболотного и др.. – К. : ТОВ «Бібліотека «Здоров'я України», 2016. – 316 с.

30. Заболотний Д.І., Мінін Ю.В., Лайко А.А., Шух Л.А. Синдром обструктивної зупинки дихання під час сну. - К.: Логос, 2015. - 183 с.
31. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Косаковський А.Л., Заболотна Д.Д., Гладуш Ю.І., Гавриленко Ю.В., Косаківська І.А., Шух Л.А., Дячук В.В., Біль Б.Н. Фронтит. - К.: Логос, 2015. - 154с.
32. Лайко А.А., Заболотний Д.І., Косаковський А.Л., Березнюк В.В., Ткаліна А.В., Заболотна Д.Д., Ткаліна А.В., Гавриленко Ю.В., Косаківська І.А., Шух Л.А., Таран М.В. Дячук В.В., Етмоїдит - К.: Логос, 2015. - 213с.
33. S.N.Kumar. Clinical Cases In Otolaryngology// Paperback, 2020. - 260p.
34. R.Pasha, J.S.Golub. Otolaryngology-Head and Neck Surgery : Clinical Reference Guid// Paperback, 2019. - 800 p.
35. J. A.Seikel, D.G.Drumright, D.J.Hudock. Anatomy and Physiology for Speech, Language, and Hearing //Format Hardback, 2019. - 700 p.
36. K.S.Helfer, E.L.Bartlett, A.N.Popper, R.R.Fay. Aging and Hearing: Causes and Consequences// Hardback< 2020. - 326p.
37. A.Al-Qahtani, H.Haidar, A.Larem. Textbook of Clinical Otolaryngology// Hardback, 2021. - 1155 p.
38. Z.Mu, J.Fang. Practical Otorhinolaryngology, Head and Neck Surgery: Diagnosis and Treatment// Hardback, 2021. - 314 p.
39. H.H.Ramadan, F.M.Barooddy. Pediatric Rhinosinusitis// Paperback, 2020. - 300 p.
40. P.W.Flint, B.H.Haughey, V.J.Lund, K.T.Robbins, J.R.Thomas, M.M.Lesperance, H.W.Francis. Cummings Otolaryngology: Head and Neck Surgery, 3-Volume Set// Format Hardback, 2020. - 3568 p.

Інформаційні ресурси

- електронний сайт бібліотеки ОНМедУ;
- електронний сайт Національної наукової медичної бібліотеки України;
- електронна база наукових публікацій Національної медичної бібліотеки Національного інституту здоров'я США.
- освітній портал НМУ імені О.О. Богомольця.

ОФТАЛЬМОЛОГІЯ

1. Наведіть Накази та інструктивні документи організації роботи офтальмологічних відділень та кабінетів.
2. Охарактеризуйте анатомію та фізіологію органа зору.
3. В чому полягають сучасні спеціальні офтальмологічні методи дослідження?
4. Які відомі особливості рефракції та акомодатії та методи корекції?
5. Назвіть особливості клініки, діагностики та лікування захворювань придатків ока, очного яблука, нервового апарату органа зору, глаукоми.
6. В чому полягає тактика дій при травмах органа зору.
7. Охарактеризуйте основи охорони зору дітей та тактику при косоокості.
8. Наведіть методи лікування в офтальмології (медикаментозні та хірургічні), показання до надання хірургічної допомоги.
9. Клініка гострих порушень гідродинаміки та гемодинаміки ока.
10. Особливості діагностики невідкладних станів ока.
11. Охарактеризуйте офтальмологічні симптоми при загальних захворюваннях організму.
12. Які відомі показання до хірургічних втручань при катаракті та глаукомі.
13. Наведіть Накази та інструктивні документи по організації дитячих офтальмологічних установ.
14. В чому полягає техніка безпеки та гігієна при роботі?

15. Назвіть алгоритм визначення гостроти зору.
16. Назвіть алгоритм дослідження світло- та кольоропроекції.
17. Назвіть алгоритм дослідження поля зору.
18. Назвіть алгоритм дослідження світлосприйняття та кольоросприйняття.
19. Назвіть алгоритм виконання бокового та фокального освітлення.
20. Назвіть алгоритм визначення чутливості рогівки.
21. Назвіть алгоритм виконання біомікроскопії.
22. Назвіть алгоритм виконання гоніоскопії.
23. Назвіть алгоритм виконання офтальмоскопії прямої та зворотної.
24. Назвіть алгоритм виконання скіаскопії.
25. Назвіть алгоритм виконання ультразвукового обстеження.
26. Назвіть алгоритм дослідження гідродинаміки ока.
27. Назвіть алгоритм дослідження рефракції.
28. Назвіть алгоритм дослідження функції слізозових органів.
29. Назвіть алгоритм визначення зорової фіксації ока.
30. Назвіть алгоритм проведення рентгенологічних методів дослідження.
31. Назвіть алгоритм виписування окулярів.
32. Назвіть алгоритм корекції аметропії, астигматизму.
33. Назвіть алгоритм виписування очних крапель.
34. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при гострому нападі глаукоми.
35. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при гострому іридоцикліті.
36. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при виразці рогівки.
37. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при невриті зорового нерву.
38. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при гострому порушенні кровообігу в сітківці ока.
39. Назвіть алгоритм проведення невідкладної спеціалізованої допомоги при абсцесі повік, флегмоні слізозового міхура та орбіти.
40. Назвіть показання для інтравітреального введення антиVEGF препаратів.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Глаукомна оптична нейропатія. Сучасні погляди. Лікування.
2. Вторинна факолітична глаукома. Етіологія, клініка, лікування.
3. Вторинна неоваскулярна глаукома. Етіопатогенез, клініка, діагностика, лікування.
4. Вторинна глаукома. Класифікація. Методи діагностики.
5. Вторинна відкритокутова катаракта. Патогенез, діагностика, лікування.
6. Вроджені аномалії форми та положення кришталика. Класифікація катаракт.
7. Вроджена глаукома. Класифікація. Симптоматика, діагностика.
8. Види штучних кришталиків. Різні способи фіксації.
9. Біомікроскопія, її види та діагностичне значення
10. Аномалії розвитку та пухлини зорового нерву
11. Анатомія та фізіологія зорового нервового шляху
12. Анатомія та гістологія дренажної системи ока. Гідродинаміка та гідростатика. Засоби дослідження офтальмотонусу
13. Сучасні теорії розвитку прогресуючої короткозорості, методи лікування
14. Невідкладна допомога при абсцесі повік, флегмоні слізозового міхура та орбіти
15. Невідкладна допомога при контузії ока

16. Невідкладна допомога при проникаючих пораненнях рогівки та склери
17. Невідкладна допомога при хімічних та термічних опіках очей
18. Екстракція катаракти на оці з глаукомою. Одномоментні та послідовні методи хірургічного лікування
19. Дефекти поля зору, їх значення в неврології, офтальмології, нейрохірургії. Бітемпоральна та бінозальна геміанопсія.
20. Офтальмологічні ускладнення SARS COV-2, діагностика, методи лікування.

Перелік рекомендованої літератури

Базова:

1. Офтальмологія: підручник / В.М. Сакович, В.М. Сердюк, Д.Г. Жабосєдов, Р.Л. Скрипник та ін.; за ред. Д.Г. Жабосєдова, В.М. Сердюка, Р.Л. Скрипника. – К. : ВСВ «Медицина», 2022. – 128 с. + 16 с. вкл.
2. Офтальмологія: підручник / Г.Д. Жабосєдов, Р.Л. Скрипник, О.А. Кіча та ін., за ред. Д.Г. Жабосєдова, Р.Л. Скрипника. – К. : ВСВ «Медицина», 2018. – 296 с. + 28 с. кольор. вкл.
3. Офтальмологія : практикум / Г. Д. Жабосєдов, В. В. Кіреєв; за ред. чл.-кор. НАМН України, проф. Г. Д. Жабосєдова, - К. :ВСВ „Медицина”, 2013. - 280 с.
4. Будова зорової системи людини: навчальний посібник / В. В. Віт. 3-є видання. - Одеса: Астропринт, 2018. - 664 с. : іл.
5. "Патологія ока, його придатків та орбіти" Том 1, 2. : монографія / В.В. Віт. - Одеса: Астропринт, 2019. -1866 с.
6. Офтальмологічна допомога в Україні за роки незалежності / Моїсєєнко Р.О., Голубчикова М.В., Михальчук В.М., Риков С.О. та інші (всього 35 осіб) // Аналітично-статистичний довідник - Кропивницький: «Поліум», 2019. - 328 с.
7. "Неонатологія" у 3 томах: монографія / Пасєчнікова Н.В., Капан С.В., Знаменська Т.К., Антипкін Ю.Г., Аряєв М.Л. - Львів, Марченко Т.В., 2020. - 455 с.
8. Фундаментальні аспекти розвитку та лікування діабетичної ретинопатії : монографія / Е.В. Мальцев, О.В. Зборовська, А.Е. Дорохова - Одеса: Астропринт, 2018. -220 с.: мал.

Додаткова:

1. Сторінки нашої історії: До 80-річчя ДУ " Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України» / Н. Коваленко. - Одеса: Бондаренко М. А., 2018. - 386 с.: мал.
2. Фосфенелектродіагностика в офтальмології: монографія / В. С. Пономарчук; ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України». - Одеса: Астропринт, 2018-104 с.: мал.
3. Акомодатійна езотропія: клініка, діагностика, лікування: (монографія) / В. І. Сердюченко, Н.М. Дегтярьова. - Одеса: Астропринт, 2018.- 60 с.
4. Ретинобластома: монографія /під ред. Н.Ф. Бобрової. - Одеса : Видавничий центр, 2020. - 324 с.
5. Офтальмологічна загадка – Птерігіум : монографія / Мальцев Е.В., Усов В.Я., Крицун Н.Ю. - Одеса: Астропринт, 2020. -154с.
6. Опіки очей та їх лікування : монографія / Якименко С.А. - Одеса: Чорномор'я, 2020. - 284 с.
7. Кератопротезування: монографія / С.А. Якименко; ДУ «Інститут очних хвороб і тканинної терапії ім. В. П. Філатова НАМН України». - Одеса: «СІМЕКСПРИНТ», 2018. - 164 с. : іл.
8. Ophthalmology: textbook / O. P. Vitovska, P. A. Bezditko, I. M. Bezkorovayna et al.; edited by O. P. Vitovska. - Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2017. - 648 p.

Інформаційні ресурси

1. Національна наукова медична бібліотека України <http://library.gov.ua/>

2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Ресурс по прогнозуванню міжлікової взаємодії (заснований на інструкціях FDA, на англійській мові) URL: <http://www.drugs.com>
4. Інституціональний Репозиторій Одеського національного медичного університету <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
5. Електронна база наукових публікацій Національної медичної бібліотеки Національного інституту здоров'я США; https://library.gov.ua/svitovi-e-resursy/dir_category/general/
6. Освітній портал НМУ імені О. О. Богомольця <http://nmuoofficial.com/zagalni-vidomosti/biblioteky/>
7. Онлайн платформа доказових клінічних протоколів МОЗ України <https://guidelines.moz.gov.ua/documents>
8. Електронний сайт бібліотеки ОНМедУ <https://info.odmu.edu.ua/chair/ophthalmology/>
9. Інституціональний Репозиторій Одеського національного медичного університету <https://repo.odmu.edu.ua/xmlui/>
10. Наказ МОЗ України від 28.01.2016 № 49 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при катаракті" <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ25523>; <https://medprosvita.com.ua/nakaz-moz-ukrayini-vid-ipro-zatverdzhennya-vprovadzhennya-mediko/>
11. Наказ МОЗ України від 08.12.2015 № 827 "Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при порушеннях рефракції та акомодатії" <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ25456>
12. УНІФІКОВАНИЙ КЛІНІЧНИЙ ПРОТОКОЛІ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ ГЛАУКОМА ПЕРВИННА ВІДКРИТОКУТОВА ПЕРВИННА ТА ВТОРИННА МЕДИЧНА ДОПОМОГА <https://medprosvita.com.ua/unifikovaniij-klinichnijj-protokol-med/>

Нормативні документи:

1. Наказ МОЗ України № 827 від 08.12.2015 «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при порушеннях рефракції та акомодатії».
2. Наказ МОЗ №1422 від 29.12.2016 «Зміни до методики розробки та впровадження медичних стандартів (уніфікованих клінічних протоколів) медичної допомоги на засадах доказової медицини».
3. Електронний документ «Адаптована клінічна настанова, заснована на доказах «Порушення рефракції та акомодатії», 2015.

Інші рекомендовані джерела:

1. ICO Guidelines for Diabetic Eye Care [Електронний ресурс] / International Council of Ophthalmology. – Way of access: URL: <http://www.icoph.org/dynamic/attachments/resources/icoguidelinesfordiabeticeyecare.pdf>. – Title from the screen.
2. Updated 2017 ICO Guidelines for Diabetic Eye Care [Електронний ресурс] / International Council of Ophthalmology. – Way of access: URL: <http://www.icoph.org/downloads/ICOGuidelinesforDiabeticEyeCare.pdf>. – Title from the screen.
3. Diabetic Retinopathy Guidelines [Електронний ресурс] / The Royal College of Ophthalmologists. – Way of access: URL: http://www.icoph.org/dynamic/attachments/taskforce_documents/2012-sci-267_diabetic_retinopathy_guidelines_december_2012.pdf. – Title from the screen.
4. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study design and baseline patient characteristics. ETDRS report number 7. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 741–756. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062510>. – Title from the screen.

5. Grading diabetic retinopathy from stereoscopic color fundus photographs--an extension of the modified Airlie House classification. ETDRS report number 10. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 786–806. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062513>. – Title from the screen.
6. Fundus photographic risk factors for progression of diabetic retinopathy. ETDRS report number 12. Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. / Early Treatment Diabetic Retinopathy Study Research Group. // Ophthalmology. – 1991. – Vol. 98, № 5 (Suppl.). – P. 823–833. / Pubmed – Way of access: URL: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/2062515>. – Title from the screen.
7. Care of the adult patient with cataract. American Optometric Association. [Електронний ресурс] / American Optometric Association // 2010 <https://www.aoa.org/documents/optometrists/CPG-8>

Електронні ресурси:

1. <https://www.healio.com/ophthalmology>
2. <https://www.merckmanuals.com/professional/eye-disorders>
3. <https://www.reviewofophthalmology.com/>
4. <https://www.springer.com/medicine/ophthalmology/journal/417?detailsPage=editorialBoard>
5. <http://www.glaucoma-association.com/>
6. <https://mon.gov.ua/ua>

Предметно – тематичні каталоги:

1. <https://www.bibalex.org/en/Page/About>
2. <http://www.amnu.gov.ua/>
3. <http://histomed.kiev.ua/>

ПАТОЛОГІЧНА ФІЗІОЛОГІЯ

1. Хвороба як якісно новий процес життєдіяльності. Методологічні принципи теорії патології (причинність, еволюціонізм, структурність, цілісність, динамізм).
2. Поняття про клінічний експеримент, методологія досліджень з клінічної патофізіології.
3. Визначення хвороби, патологічного процесу, патологічного стану. Типові патологічні процеси.
4. Некротичні та апоптотичні механізми загибелі клітини. “Хибне коло”, яке лежить у основі неспецифічної реакції клітин на пошкодження.
5. Патогенетична роль шкідливих чинників при некротичному ураженні клітин. Інтенсифікація ПОЛ за умов пошкодження клітин, дія вільних радикалів.
6. Механізми пошкодження клітинного ядра, активація генів білків теплового шоку передраної відповіді, антионкогенів, генів-регуляторів програмованої клітинної загибелі.
7. Основні теорії запалення. Етіологія та патогенез запалення. Судинні та мікроциркуляторні розладнання та метаболічні порушення в осередку запалення.
8. Судинні реакції при запаленні. Механізми розвитку артеріальної та венозної гіперемії.
9. Алергія. Алергічна реактивність. Класифікація. Місцеві та загальні прояви алергії.
10. Цитотоксичні антитіла. Механізми утворення та їх роль в патології.
11. Класифікація гіпоксичних станів. Етіологія та патогенез екзогенного (гіпоксичного), респіраторного, циркуляторного, гемічного, тканинного, переважувального, субстратного та змішаного типів гіпоксії.
12. Клітинні та гуморальні фактори імунітету. Теорія утворення антитіл. Основні класи імуноглобулінів.

13. Реактивність та резистентність. Окремі показники стану реактивності організму. Класифікація типів реактивності. Механізми реактивності.
14. Патологія імунологічної реактивності. Спадкові та набуті (імунопатологічні) імунodefіцитні стани системи Т- і В-лімфоцитів. Порушення фагоцитозу.
15. Генно-метаболічна концепція трансформації клітин та її значення у порозумінні механізмів канцерогенезу.
16. Порушення водного обміну. Зневоднення, види, механізми розвитку, шляхи втрати води людиною, типи гіпогідратації, гіпергідратації та дізгідрії, їх наслідки.
17. Загальна характеристика, етіологія та патогенез екстремальних станів. Шок і колапс. Схожість та відмінність станів. Класифікація шоківих реакцій.
18. Еритроцитози та еритропенії їх форми й патогенез. Гемолітичні анемії.
19. Гемоглобінопатії. Дефініція, розповсюдженість. Можливі шляхи появи патологічних форм гемоглобіну, їх патогенез.
20. Патofізіологія гемостазу. Види коагулопатії, етіологія та патогенез. Гіпо- та гіперкоагуляція, патогенетичні механізми, наслідки.
21. Порушення серцевого ритму. Аритмії, дефініція, класифікація, етіологія та патогенез.
22. Серцева недостатність. Принципи класифікації, патогенез. Перевантаження кардіальних утворень як початковий фактор розвитку декомпенсації серця.
23. Інфаркт міокарду, патогенез, основні клінічні симптоми. ЕКГ-прояви інфаркту міокарду.
24. Роль пошкодження судинної стінки у патогенезі атеросклерозу, аутоімунні механізми.
25. Види розладнань крово- та лімфоток. Артеріальна та венозна гіперемія.
26. Основні причини та механізми порушень зовнішнього дихання. Задихка, її види та патогенез.
27. Порушення регуляції дихання, тахі- та брадіпное. Асфіксія, причини та стадії.
28. Дисфагії. Порушення ферментосекреторної діяльності слинних залоз, їх роль в патогенезі карієсу.
29. Порушення кислотоутворюючої та моторно-евакуаторної діяльності шлунка. Порушення всмоктування вуглеводів, ліпідів та білків, наслідки цього.
30. Бар'єрна функція печінки щодо різних фармакологічних препаратів та ендогенних токсичних метаболітів, її порушення. Склад жовчі, порушення її складу за умов різних хвороб. Утворення жовчних каменів.
31. Гормони аденогіпофіза та нейрогіпофіза. Розладнання в організмі при гіпо- та гіперфункції передньої долі гіпофіза, їх механізми.
32. Порушення ендокринної функції підшлункової залози. Гіпо- та Гіперінсулінізм.
33. Патологія нейрону: порушення генерації та проведення збудження, порушення аксонального транспорту.
34. Розладнання руху - гіпо-, акінезії та гіперкінези, етіологія та патогенез. Спінальний шок, умови розвитку та наслідки.
35. Теорія генераторних, детермінантних та системних механізмів нервових розладнань.
36. Патологічні системи, дефініція, умови формування, патологічні властивості, їх ліквідація та відновлення
37. Захисні механізми нервової системи. Загальна етіологія та патогенез розладнань функції нервової системи.
38. Загальні механізми порушень діяльності ендокринних залоз. Роль розладнань нервово-ендокринних взаємодій в патогенезі ендокринопатій.
39. Вторинні неврози при ендокринопатіях і токсикозах. Інформаційні неврози, умови

розвитку, наслідки.

40. Поняття про загальний адаптаційний синдром. Стадії, прояви, значення, морфологічні ознаки. Сучасні уявлення про стрес, дистрес, еустрес.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Діалектико-матеріалістичне розуміння причинності в патології. Значення вчення про етіологію для лікаря.
2. Значення вчення про патогенез.
3. Принципи класифікації захворювань.
4. Смерть клінічна і біологічна.
5. СНІД, етіологія, патогенез.
6. СНІД-асоційовані вірусні інфекції. Діагностика, лікування, профілактика.
7. Значення реактивності в патології.
8. Механізми патогенної дії та біологічні ефекти іонізуючого випромінювання.
9. Механізми патогенної дії підвищеної та зниженої температури зовнішнього середовища.
10. Гарячка, визначення. Причини, механізми розвитку. Стадії гарячки. Значення для організму. Принципи жарознижуючої терапії.
11. Пухлини, особливості пухлинної клітини. Етіологія пухлин. Механізми канцерогенезу. Принципи протипухлинної терапії.
12. Етіологія і патогенез цукрового діабету. Основні прояви порушень обміну речовин при цукровому діабеті.
13. Види та причини порушення кислотно-лужного балансу. Механізми розвитку основних проявів.
14. Анемії, визначення поняття, класифікація. Вплив на організм та картина крові.
15. Лейкоцитози та лейкопенії: види, механізми розвитку. Зсув лейкоцитарної формули, клінічне значення.
16. Патологічні типи дихання. Види. Задишка, визначення. Причини, механізми розвитку.
17. Жовтяниця, визначення. Види. Порушення пігментного обміну при різних жовтяницях.
18. Механізми розвитку нефротичного і нефритичного синдрому. Сечові і несечові прояви.
19. Системно-антисистемні механізми регуляції та їх дисфункція при патології нервової системи
20. Біль, види, механізми болю. Значення болю.

Перелік рекомендованої літератури

1. Атаман О.В. Патологічна фізіологія в запитаннях і відповідях: Навчальний посібник / 4-те вид. – Вінниця: Нова книга, 2010. – 512 с.
2. Атаман О. В. Патофізіологія : Підручник : в 2 т. / О.В. Атаман. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – Т. 1. : Загальна патологія. – 2012. – 579 с.
3. Атаман О. В. Патофізіологія : Підручник : у 2 т. / О.В. Атаман. – Вінниця : Нова Книга, 2016. – Том 2 : Патофізіологія органів і систем. – 2016. – 444 с.
4. Патологічна фізіологія: Підручник для студентів вищих фармацевтичних навчальних закладів і фармацевтичних факультетів вищих медичних навчальних закладів 3-4 рівнів акредитації / за ред. М.С. Регеди та А.І. Березнякової. 2-ге вид., перероблене і доповнене. – Львів: Магнолія, 2011. – 490 с.
5. Патофізіологія: підручник (ВНЗ III–IV р. а.) / М.Н. Зайко, Ю.В. Биць, М.В. Кришталь та ін.; за ред. М.Н. Зайка, Ю.В. Биця, М.В. Кришталь. — 6-е вид., переробл. і допов. - 2017. - 736 с.

6. Патолофізіологія: підручник / Ю.В. Биць, Г.М. Бутенко, А.І. Гоженко та ін.; за ред. М.Н. Зайка, Ю.В. Биця, М.В. Криштала. – 5-е вид., виправл. – К.: ВСВ «Медицина» - 2015. – 752 с.
7. Патолофізіологія: підручник / за ред. М.Н.Зайка, Ю.В.Биця, М.В.Криштала. – К.: Медицина - 2015. – 752 с.
8. Патологічна анатомія і патологічна фізіологія людини: Підручник / Боднар Я.Я., Файфура В.В.. - видання друге. - Тернопіль: ТДМУ, 2009. - 494 с.
9. Посібник з патологічної фізіології до практичних занять і самостійної роботи студентів. Частина 2. Патолофізіологія органів і систем / Панова Т.І., Зяблицев С.В., Міхньов В.А. та ін.. - К.: Видавництво КІМ, 2022. - 114 с.
10. Посібник до практичних занять з патологічної фізіології : Навчальний посібник для студ. вищ. мед. навч. закладів III-IV рівнів акредитації / О.В. Атаман [та ін.] ; за ред. Ю.В. Биця, Л.Я. Данилової. – К. : Здоров'я, 2001. – 399 с.
11. Рєгєда М.С., Гайдучок Г. Пульмонологія / М. С. Рєгєда. – Львів, 2000.- 150 с.
12. Чучалін А. Г. Задишка: патофізіологічні та клінічні аспекти / А. Г. Чучалін // Терап. архів. – 2005. – №. 3. – С. 5–14. Режим доступу: Файл: 10775_novyy-terapevticheskiy-spravochnik.zip
13. General and clinical pathophysiology: Підручник / за заг. ред. А.В. Кубишкіна та А.І. Гоженка. – 2-ге вид. – Вінниця: Нова книга, 2016. – 656 с.
14. Gary D. Hammer, Stephen J. McPhee. Pathophysiology of Disease: An Introduction to Clinical Medicine. – 7th ed., 2014. – P. 145-186.
15. Kumar Anil, et al. A review on Alzheimer's disease pathophysiology and its management: an update. – Pharmacological Reports. 2015; Vol.67, P. 195-203.
16. McManus R., Heneka M. Role of neuroinflammation in neurodegeneration: new insights. – Alzheimer's Research & Therapy. 2017; 9:14. Pathophysiology = Патолофізіологія: Підручник / Н.К. Сімеєнова; за ред. В.А. Міхньова. — 2-е вид., випр. – К. : Медицина, 2015. – 544 с
17. Pathophysiology: textbook / N.V. Krishtal, V.A. Mikhnev, N.N. Zayko et al. — 3rd edition - K.: «Medicine» - 2019. – 656 p.
18. Robbins Basic Pathology / V. Kumar, A. Abbas, J. Aster - 10th edition - Elsevier – 2017. - 952 p.
19. Schain M., Kreisl W.C. Neuroinflammation in Neurodegenerative Disorders: a Review. – Curr Neurol Neurosci Rep. 2017; 17:25.
20. Spencer J.I., et al. Vascular pathology in multiple sclerosis: reframing pathogenesis around the blood-brain barrier. – J Neurol Neurosurg Psychiatry 2017; 0:1–11.
21. Werner Poewe, et al. Parkinson disease. – Nature Reviews: Disease Primers. 2017; Vol.3, No 17013.

Інформаційні ресурси

1. https://info.odmu.edu.ua/chair/pat_physiology/ - інформаційний ресурс кафедри загальної та клінічної патологічної фізіології
2. <http://moz.gov.ua> – Міністерство охорони здоров'я України
3. www.who.int – Всесвітня організація охорони здоров'я
4. www.dec.gov.ua/mtd/home/ - Державний експертний центр МОЗ України
5. <http://bma.org.uk> – Британська медична асоціація
6. <https://library.odmu.edu.ua/catalog/> - Електронний каталог бібліотеки ОНМедУ

ПСИХІАТРІЯ

1. Методи експериментально-психологічного дослідження психічно хворих.
2. Генетичні дослідження в психіатрії. Генеалогічний та цитологічний методи.
3. Значення ЕЕГ в психіатрії.
4. Психопатологія сприйняття, порушення схеми тіла, синдроми деперсоналізації та дереалізації. Галюцинації, різновиди галюцинованого синдрому (за перебігом, за видом, за органами відчуття).
5. Пам'ять, структура процесу. Гіпер-, гіпо- та амнезії, їх місце у структурі окремих захворювань.
6. Парамнезії та їх різновиди. Поняття про «зсув ситуації у минуле» і «амнестичний делірій».
7. Емоції. Визначення поняття. Клініка гіпотимічних та гіпертимічних станів.
8. Мислення (визначення поняття). Формальні розлади мислення. Продуктивні розлади мислення. Порушення понятійного мислення. Поняття про понадцінні ідеї.
9. Сутінкове затьмарення свідомості (визначення, психопатологічна характеристика).
10. Інтелект і його структура. Поняття про недоумство, класифікація деменцій за ступенем вираженості недоумства.
11. Клініко-нозологічна систематика деменцій.
12. Деменція при хворобі Альцгеймера.
13. Діагностика, лікування та профілактика органічних психозів у людей похилого віку.
14. Клініка підгострих та хронічних симптоматичних психозів. Основні принципи терапії симптоматичних психозів.
15. Клініка психічних порушень при гіпертонічній хворобі та гіпотонії.
16. Клініка психічних порушень при церебральному атеросклерозі.
17. Психози при інфекційних захворюваннях.
18. Клініка психічних порушень при ендокринопатіях.
19. Форми перебігу шизофренії. Клінічна картина параноїдної форми. Рекурентна шизофренія, варіанти нападів. Типи дефектних станів при шизофренії.
20. Загальні принципи лікування та профілактики шизофренії.
21. Лікування шизофренії психофармакологічними препаратами.
22. Клінічна картина депресивної фази біполярного афективного розладу, принципи лікування.
23. Клінічна картина маніакальної фази біполярного афективного розладу. Лікування, профілактика афективних психозів солями літію.
24. Циклотимія. Визначення, клініка та перебіг, лікування.
25. Депресивний розлад. Клініка особливих варіантів депресій (маскована, ендореактивна дистімія Вейтбрехта та інших).
26. Наркоманії. Класифікація, клінічна характеристика.
27. Основні принципи лікування алкогольної та наркотичної залежності.
28. Реакція на важкий стрес та порушення адаптації. Клініка гострих реактивних психозів, лікування.
29. Класифікація неврозів. Клініка неврозу нав'язливих станів.
30. Психічна патологія дитячого віку (розлади аутистичного спектру, гіперкінетичні розлади).
31. Динаміка розладів особистості (реакції, розвитку, фази). Клініка основних форм розладів особистості.

32. Класифікація психофармакологічних засобів.
33. Антипсихотики та нейролептики. Побічна дія та ускладнення неролептичної терапії. Психотропні засоби подовженої дії.
34. Антидепресанти (класифікація, характеристика окремих представників, методика лікування).
35. Побічні ефекти та ускладнення при лікуванні антидепресантами.
36. Показання та протипоказання до лікування електросудомною терапією.
37. Швидка та невідкладна психіатрична допомога.
38. Лікування епілептичного статусу.
39. Різновиди психотерапії та їх значення в системі лікувальних заходів.
40. Організація експертизи непрацездатності при нервово-психічних захворюваннях (завдання ЛКК та МСЕК).

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Корсаковський синдром, його місце в структурі психічних захворювань.
2. Варіанти сутінкового затьмарення свідомості, їх місце в нозологічній системі психозів.
3. Онейроїдний синдром, загальна психопатологічна характеристика. Онейроїд в структурі різних захворювань.
4. Характеристика прогресуючої амнезії за стадіями розвитку та її патофізіологічними механізмами. Різновиди амнезій за часом випадіння пам'яті.
5. Сучасний стан проблеми, вчення про шизофренію. Клінічні прояви шизофренії;
6. Особливості шизофренії в дитячому віці.
7. Варіанти протікання афективних розладів, поняття про епізод, циркулярність, моно- та біполярність.
8. Порівняльна характеристика вітальної та реактивної депресій.
9. Соматичні порушення при біполярному афективному розладі, їх патофізіологічна характеристика.
10. Соматоформні розлади: діагностика та лікування;
11. Сучасний стан вчення про симптоматичні психози. Класифікація. Клініка. Основні принципи лікування гострих, протрагованих симптоматичних психозів та органічного психосиндрому;
12. Психічні розлади при енцефалітах. Класифікація форм енцефалітів та їх клініка. Клініка гострої і хронічної (паркінсонічної) стадії;
13. Клініка психічних порушень при ендокринопатіях.
14. Сифіліс мозку, клінічна характеристика, діагностика, лікування.
15. Сучасний стан проблеми психічних розладів при атрофічних процесах головного мозку. Етіологія, патогенез та морфологія. Класифікація. Хвороба Альцгеймера. Клініка. Загальна характеристика протікання хвороби Альцгеймера;
16. Психогенії, психогенні реакції і психози. Класифікація, клінічні проявлення. Діагностика, лікування;
17. Розлади особистості. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні варіанти. Закономірності перебігу. Діагностика. Диференційна діагностика. Патологічний розвиток особистості;
18. Сучасні методи лікування психічних захворювань і принципи класифікації різних видів терапії. Клінічна психофармакологія. Класифікація психофармакологічних засобів. Механізм дії і фармакокінетика психотропних засобів;

19. Варіанти лікування сном в психіатричній практиці
20. Психотерапія. Патофізіологічний механізм дії. Класифікація психотерапевтичних методів. Покази для застосування в психіатрії.

Перелік рекомендованої літератури

Основні джерела

1. Психіатрія і наркологія: підручник (ВНЗ IV р. а.) / В.Л. Гавенко, В.С. Бітенський, В.А. Абрамов та ін.; за ред. В.Л. Гавенка, В.С. Бітенського. — 2-е вид., переробл. і допов. — К.: «Медицина», 2015. — 512с.
2. Психіатрія і наркологія: нац. підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. / Г. Т. Сонник, О. К. Напреєнко, А. М. Скрипніков та ін., за ред. О. К. Напреєнко. - Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. - 3-е вид., випр. - Київ: Медицина, 2017. - 422с.
3. Дитяча психіатрія: підручник / Г.М. Кожина, В.Д. Мішиєв, В.І.Коростій та інші.; за ред. Г.М.Кожини, В.Д. Мішиєва. — К.: ВСВ «Медицина», 2014. — 376с.
4. Психіатрія і наркологія: Підручник для мед. учил., коледжів, акад., інст. медс-ва. — 2-ге вид., випр. Затверджено МОЗ // І.І. Погорелов, О.Д. Манаєнкова. — К., 2018. — 320с.
5. Психіатрія: Підручник / За ред. В.М. Козідубової, В.М. Кузнецова, В.А. Вербенко, Л.М. Юр'євої, О.О. Фільца, І.О. Бабюка. — Харків: Оберіг, 2013. — 1164с.
6. А.М. Скрипніков, Л.В. Животовська, Л.А. Боднар, Г.Т. Сонник Психіатрія та наркологія. Навчально-методичний посібник — К.: Видавництво «Медицина», 2019. - 224с.
7. Психіатрія та наркологія в загальній медичній практиці: Навч. посіб. для студ. мед. ЗВО, інтернів, сімей. лікарів. Затверджено вченою радою ХНМУ / Г.М. Кожина, Н.О. Марута, Л.М. Юр'єва та ін. — К., 2019. — 344с.
8. Посттравматичний стресовий розлад: посібник / Венгер О.П., Ястремська С.О. — Т. 2019. — 264с.
9. Психіатрія особливого періоду: навч. посіб. для лікарів і психологів, лікарів-інтернів, лікарів-слухачів закл. (фак.) післядиплом. освіти / Ю. В. Рум'янцев, О. Г. Сиропятов, Г. В. Осюдло та ін.; Військ.-мед. департамент МО України, Укр. військ.-мед. акад. - 2-е вид., перероб. і доп. - К.: Леся, 2015. - 226с.
10. Лікування та профілактика COVID-19. Охорона психічного здоров'я в умовах пандемії. Навчальний посібник для студентів, інтернів (українська мова).Рекомендовано вченою радою ДМА. Відповідає типовій навчальній програмі. /за ред. проф., д.м.н. Абатурова О.Є. та проф., д.м.н.Юр'євої Л.М. — Л. 2020. — 296с.
11. Кризові стани в сучасних умовах: діагностика, корекція та профілактика. Навчальний посібник для лікарів-психіатрів, сімейних лікарів та медичних психологів // За ред. професора Л.М.Юр'євої. — К.: Видавництво ТОВ «Галерея Принт», 2017. — 174с.
12. Синопис діагностичних критеріїв DSM-V та протоколів NICE для діагностики та лікування основних психічних розладів у дітей та підлітків // перекл. з англійської; упор. та наук. ред. Леся Підлісецька. (Серія Психологія. Психіатрія. Психотерапія). - Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2014. - 112с.
13. Шизофренія. Класифікація, діагностика, лікування. Навчальний посібник / В.М. Козідубова, С.М. Долуда, Е.М. Баричева та ін. - Харків: ХМАПО, 2015. - 49с.
14. Адиктологія. Навчальний посібник для лікарів наркологів, психіатрів, загальної практики-сімейна медицина та лікарів-інтернів // Під ред. проф. Л. М. Юр'євої. Видання друге, перероблене і доповнене — Дніпро, 2018. —185с.
15. Кризові стани в сучасних умовах: діагностика, корекція та профілактика. Навчальний посібник для лікарів-психіатрів, сімейних лікарів та медичних психологів// За ред.

- професора Л.М.Юр'євої. – К.: Видавництво ТОВ «Галерея Принт», 2017. – 174с.
16. Козідубова В.М. Астенічний синдром. Невротичні та невротоз-подібні синдроми. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. - с. 127-131.
  17. Козідубова В.М. Кататонічний синдром. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. - с. 164-172.
  18. Козідубова В.М. Психічні розлади при пухлинах головного мозку Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. - с. 423-426.
  19. Козідубова В.М., Баричева Е.М. Терапія афективних психозів. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. - с. 355-370.
  20. Кузнецов В.М. Психічні розлади при гострих і хронічних інтоксикаціях. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. - с. 398-402.
  21. Кузнецов В.М. Психічні розлади при інфекційних захворюваннях та енцефалітах. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013. - с. 427 – 432.
  22. Кузнецов В.М. Психози та деменції пресенільного і сенільного періоду. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013, - с. 432-436.
  23. Кузнецов В.М., Уралова Л.Т. Симптоматичні психози. Психічні розлади при ендокринних захворюваннях. Психіатрія. – Харків: Оберіг, 2013, - с. 371-382.
  24. Невідкладна терапія психічних розладів. Психіатрія / Козідубова В.М., Долуда С.М., Брагін Р.Б., Баричева Е.М. – Харків: Оберіг, 2013, - с. 1019-1058.
  25. Принципи діагностики, лікування та експертизи психічних розладів при енцефалітах Навчальний посібник / В.М. Козідубова, С.М. Долуда, Е.М. Баричева, Р.Б. Брагін Р.Б. та ін. - Харків: ХМАПО, 2015. - 24 С.
  26. Психічні розлади при атрофічних захворюваннях головного мозку. Навчальний посібник / В.М. Козідубова, С.М. Долуда, Е.М. Баричева, Р.Б. Брагін Р.Б. та ін. - Харків: ХМАПО, 2015. - 33с.
  27. Стрес і людина: медико-психологічна допомога при стресових розладах: методичний посібник/ Т. А. Золотарьова, С. І. Табачников, О. К. Напрєєнко [та ін.]; за ред. : І. Я. Пінчук, К. Д. Бабова, А. І. Гоженка; Український науково-дослідний інститут соціальної і судової психіатрії та наркології, Український науково-дослідний інститут медичної реабілітації та курортології, Український науково-дослідний інститут медицини транспорту. – Київ : Калита, 2014. – 91с.
  28. Медико-соціальна експертиза психічних та поведінкових розладів: Навчально-методичний посібник / За ред. д.мед.н., проф. Л.М.Юр'євої. - Дніпропетровськ, 2014. -143с.

ТРАВМАТОЛОГІЯ ТА ОРТОПЕДІЯ

1. Організація ортопедо-травматологічної служби в Україні.
2. Переломи кісток плечового поясу (лопатка, ключиця).
3. Вроджена м'язова кривошия. Класифікація, клініка, консервативне лікування.
4. Переломи плечової кістки: класифікація, клініка, показання до оперативного лікування.
5. Уроджені вивихи стегна: етіологія, патологічна анатомія. Раннє виявлення та лікування.
6. Основні принципи і сучасні методи лікування ортопедичних захворювань та деформацій.
7. Спонділоартрит, етіологія, клініка, діагностика та лікування.
8. Репаративна регенерація кісткової тканини після переломів.
9. Діагностика переломів кісток передпліччя, клініка, діагностика, консервативне та оперативне лікування.
10. Сучасні принципи консервативного і оперативного лікування переломів кісток.

11. Уроджена клишоногість, етіологія, симптоматика, діагностика та лікування.
12. Рентгенологічні ознаки доброякісних новоутворень та злоякісних пухлин.
13. Пошкодження Мантеджа, діагностика, лікування.
14. Пошкодження Галсапі, діагностика, лікування.
15. Плоскостопість, етіологія, патогенез, клініка, консервативне та оперативне лікування.
16. Рентгенологічні ознаки вроджених вад розвитку хребта.
17. Переломи променевої кістки в типовому місці, класифікація, діагностиката лікування.
18. Контрактури та анкілози, етіологія, патогенез, класифікація та лікування.
19. Порушення постави, методи запобігання.
20. Спондиліоз, клініка, рентгенологічна діагностика, лікування.
21. Сколіоз, етіологія, патологічна анатомія, класифікація, клініка. Показання й методи оперативного лікування.
22. Патологічні переломи, консервативне і оперативне лікування.
23. Особливості клініки переломів у дітей, принципи їх, лікування.
24. Переломи кісток тазу, механізм, класифікація переломів, клініка та лікування.
25. Відкриті переломи кісток, класифікація, сучасні методи лікування.
26. Рентгенологічна діагностика асептичного некрозу.
27. Позавогнещевий остеосинтез у разі відкритих переломів, показання й техніка накладення апарату Ілізарова.
28. Несправжні суглоби, класифікація, діагностика та лікування.
29. Контрактура Дюпюїтрена.
30. Хірургічна обробка ран, показання до первинного шва, первинно відстрочений та вторинний шов.
31. Плоско-вальгусна ступня у дітей, діагностика та лікування.
32. Вроджена косорукість, діагностика та лікування.
33. Компресійно-дістракційний метод лікування несправжніх суглобів та дефектів трубчатих кісток.
34. Хронічна нестабільність колінного суглобу, класифікація, діагностика, принципи лікування.
35. Показання до оперативного лікування переломів у дітей.
36. Хірургічне лікування коксартрозу, показання та методи лікування.
37. Сповільнене зрощення відламків. Методи стимуляції.
38. Стенозуючий лігаментит, етіологія, клініка та лікування.
39. Остеодистрофія, види, клініка, лікування.
40. Методи лікування інфікованих ран.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Рани (ускладнення).
2. Первинні ампутації та екзартикуляції.
3. Ушкодження судин та нервів верхньої кінцівки.
4. Переломи в ділянці вертлюгів стегна.
5. Переломи надколінка, ушкодження його зв'язкового апарату.
6. Ушкодження зв'язкового апарату колінного суглоба.
7. Переломи кісток плесна та фаланг пальців ступні.
8. Ушкодження зв'язок, м'язів та сухожилків нижньої кінцівки.
9. Дегенеративні хвороби хребта.

10. Остеохондроз хребта.
11. Запальні неспецифічні хвороби хребта.
12. Анкілозуючий спондиліт (лікування).
13. Сифіліс кісток та суглобів.
14. Ревматоїдний поліартрит. Лікування.
15. Характеристика металів і сплавів, які застосовують при остеосинтезі.
16. Стабільний остеосинтез (біомеханічні основи).
17. Ускладнення остеосинтезу (місцеві).
18. Помилки та ускладнення при компресійно-дистракційному остеосинтезі.
19. Компресійно-дистракційний остеосинтез в травматології.
20. Методи медичної реабілітації.

Перелік рекомендованої літератури

Рекомендована література

1. Ортопедія і травматологія : підручник / М. І.Хвисюк, О. М. Хвисюк, М.О. Корж [та ін.]. — Харків : Оригінал, 2018. — 720с.
2. Скляренко Е.Т. Травматологія і ортопедія. — Київ: Здоров'я, 2005.
3. Травматологія та ортопедія : національний підручник / під ред. Г.Г. Голка, О.А. Бур'янова, В.Г. Климовицького. - Вінниця : Нова книга, 2014. - 415 с.
4. Герцен Г.І., Остапчук М.П., Остапчук Р.М. Травматологія літнього віку. Металоостеосинтез при переломах довгих кісток у людей літнього і старечого віку (видання 3-є, допов. і перероб.). - К. : Асканія, 2014. - 118 с.
5. Поворознюк В.В. Захворювання кістково-м'язової системи в людей різного віку (вибрані лекції, огляди, статті). - Київ, 2015. - 360 с.
6. Хвисюк О.М. Теорія і практика медичної реабілітації. - Х. : Майдан, 2012. - 520 с.

Допоміжна

1. Поперековий хребетний біль : навчально-методичний посібник / М. І.Хвисюк, О. М. Хвисюк, М. О. Корж [та ін.]. — Харків : Планета-Прінт, 2017. — 154 с.
2. Оперативна хірургія та топографічна анатомія: Підручник для студ. мед.ЗВО, лікарів-інтернів, лікарів хірургічного профілю. — 5-те вид. Затверджено МОН / За ред. М.П. Ковальського. — К., 2020. — 504 с. + 40 с
3. Невідкладні стани в хірургії: Навч. посіб. для мед. ВНЗ I—III р.а. Затверджено МОЗ / К.М. Бобак, А.І. Бобак, В.В. Киретів та ін.; За ред. Л.М. Ковальчука. — К., 2017. — 560 с.
4. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги: Навч. посіб. для мед. ВНЗ II—IV р.а. — 4-те вид., випр. Рекомендовано МОЗ / за ред. В.С. Тарасюка. — К., 2017. — 528 с.
5. Гнійно-септична хірургія: Навч. посіб. для студ. мед. ВНЗ, лікарів-інтернів, лікарів-практиків та науковців. Рекомендовано вченою радою ЗМАПО / С.Д. Шаповал. — К., 2019
6. Анатомічний атлас людини: Переклад з 8-го англійського видання: чотиримов. вид. (укр., англ., рос., лат.). — 3-тє вид. / Фредерік Мартіні. — К., 2018. — 128 с
7. Підручник для мед. ун-тів, інст., акад. Рекомендовано Вченою радоюБуковинського НМУ / О.М. Слободян, В.Ю. Єршов, Г.Ю. Костюк, В.І. Півторак; за ред. В.Ю. Єршова. — К., 2018. — 504 с
8. Сучасні тенденції використання пар тертя в ендопротезах суглобів людини (огляд літератури та власних досліджень) / Корж М.О., Філіпенко В.А., Танькут В.О., Косяков О.М., Танькут О.В., Сохань С.В. // Журнал НАМН України. — 2017. — Т. 23. №

- 3-4. – C. 247-255.
9. Osteopathic manipulative treatment for low back and pelvic girdle pain during and after pregnancy: a systematic review and meta-analysis/ Franke H, Franke JD, Belz S et al. // *J Bodyw Mov Ther.* – 2017. – Vol. – 21(4). – P.752-762.
10. Manipulation and mobilization for treating chronic low back pain: a systematic review and meta-analysis / Coulter ID, Crawford C, Hurwitz EL et al. // *Spine J.* – 2018. – Vol. – 18(5). – P. 866-879.
11. A.F. Kamal, M. Wahyudi, Y. Prabowo Outcomes of pelvic resection from malignant pelvic tumors. A case series / *International Journal of Surgery Open.* - Volume 16. – 2019. – P.34-39.
12. P. Ruengwanichayakun, M. Gambarotti, T. Frisoni Parosteal osteosarcoma: amonocentric retrospective analysis of 195 patients / P. Ruengwanichayakun, M. Gambarotti, T. Frisoni, D. Gibertoni, F. Guaraldi, M. Sbaraglia, A. P. Dei Tos, P. Picci, A. Righi // *Human Pathology.* - Volume 91. – 2019. – P. 11-18.
13. Traumatology and Orthopedics: manual. — 2nd edition, revised / Y.V.Polyachenko, O.A. Buryanov, Y.T. Skliarenko et al.; edited by O.A. Buryanov. — K., 2017. — 216 p., hardcover
14. Helito C.P., Bonadio M.B., Sobrado M.F. et al. Comparison of Floseal® and Tranexamic Acid for Bleeding Control after Total Knee Arthroplasty: a Prospective Randomized Study. *Clinics (Sao Paulo)*. 2019. 74. e1186. Published 2019 Nov 25. doi: 10.6061/clinics/2019/e1186.
15. Moatshe G., Morris E.R., Cinque M.E. et al. Biological treatment of the knee with platelet-rich plasma or bone marrow aspirate concentrates. *Acta Orthop*. 2017. 88(6). P. 670-674. doi: 10.1080/17453674.2017.1368899.
16. Helito C.P., Bonadio M.B., Sobrado M.F., Giglio P.N., Pecora J.R., Camanho G.L., Demange M.K. Comparison of Floseal® and Tranexamic Acid for Bleeding Control after Total Knee Arthroplasty: a Prospective Randomized Study. // *Clinics (Sao Paulo)*, 2019, 74, e1186.
17. Moatshe G., Morris E.R., Cinque M.E., Pascual-Garrido C., Chahla J., Engebretsen L., Laprade R.F. Biological treatment of the knee with platelet-rich plasma or bone marrow aspirate concentrates. // *Acta Orthop*, 2017, 88, 670–674.
18. Decreasing length of hospital stay and postoperative complications after primary total hip arthroplasty: a decade analysis from 2006 to 2016 / M. J. Grosso, A. L. Neuwirth, V. Boddapati [et al.] // *J.Arthroplasty.* - 2019. - Vol. 34, N 3. - P. 422 - 425.
19. Late complications following elective primary total hip and knee arthroplasty: who, when, and how? / J. C. Rozell, P. M. Courtney, J. R. Dattilo [et al.] // *J Arthroplasty.* -2017. - Vol. 32, N 3. 6 P. 719 - 723.
20. Wareńczak A. Does total hip replacement impact on postural stability? / A. Wareńczak, P. Lisiński // *BMC Musculoskelet.Disord.* - 2019. - Vol. 20, N 1.- Art. No 229.
21. Wareńczak A. Does total hip replacement impact on postural stability? / A. Wareńczak, P. Lisiński // *BMC Musculoskelet.Disord.* - 2019. - Vol. 20, N 1.- Art. No 229.
22. The assessment of static balance in patients after total hip replacement in the period of 2-3 years after surgery / T. Pop, D. Szymczyk, J. Majewska [et al.] // *Biomed.Res.Int.* -2018. "Vol. 2018. -Art. No 3707254.

УРОЛОГІЯ

1. Хронічна ниркова недостатність: етіологія, класифікація, діагностика та лікування. Показання до хронічного гемодіалізу.
2. Гостре пошкодження нирок: етіологія, діагностика та лікувальна тактика. Показання до гострого гемодіалізу.
3. Травма нирок та сечоводів: класифікація, етіологія, діагностика та тактика лікування.

- 3-4. – C. 247-255.
9. Osteopathic manipulative treatment for low back and pelvic girdle pain during and after pregnancy: a systematic review and meta-analysis/ Franke H, Franke JD, Belz S et al. // *J Bodyw Mov Ther*. – 2017. – Vol. – 21(4). – P.752-762.
10. Manipulation and mobilization for treating chronic low back pain: a systematic review and meta-analysis / Coulter ID, Crawford C, Hurwitz EL et al. // *Spine J*. – 2018. – Vol. – 18(5). – P. 866-879.
11. A.F. Kamal, M. Wahyudi, Y. Prabowo Outcomes of pelvic resection from malignant pelvic tumors. A case series / *International Journal of Surgery Open*. - Volume 16. – 2019. – P.34-39.
12. P. Ruengwanichayakun, M. Gambarotti, T. Frisoni Parosteal osteosarcoma: amonocentric retrospective analysis of 195 patients / P. Ruengwanichayakun, M. Gambarotti, T. Frisoni, D. Gibertoni, F. Guaraldi, M. Sbaraglia, A. P. Dei Tos, P. Picci, A. Righi // *Human Pathology*. - Volume 91. – 2019. – P. 11-18.
13. Traumatology and Orthopedics: manual. — 2nd edition, revised / Y.V.Polyachenko, O.A. Buryanov, Y.T. Skliarenko et al.; edited by O.A. Buryanov. — K., 2017. — 216 p., hardcover
14. Helito C.P., Bonadio M.B., Sobrado M.F. et al. Comparison of Floseal® and Tranexamic Acid for Bleeding Control after Total Knee Arthroplasty: a Prospective Randomized Study. *Clinics (Sao Paulo)*. 2019. 74. e1186. Published 2019 Nov 25. doi: 10.6061/clinics/2019/e1186.
15. Moatshe G., Morris E.R., Cinque M.E. et al. Biological treatment of the knee with platelet-rich plasma or bone marrow aspirate concentrates. *Acta Orthop*. 2017. 88(6). P. 670-674. doi: 10.1080/17453674.2017.1368899.
16. Helito C.P., Bonadio M.B., Sobrado M.F., Giglio P.N., Pecora J.R., Camanho G.L., Demange M.K. Comparison of Floseal® and Tranexamic Acid for Bleeding Control after Total Knee Arthroplasty: a Prospective Randomized Study. // *Clinics (Sao Paulo)*, 2019, 74, e1186.
17. Moatshe G., Morris E.R., Cinque M.E., Pascual-Garrido C., Chahla J., Engebretsen L., Laprade R.F. Biological treatment of the knee with platelet-rich plasma or bone marrow aspirate concentrates. // *Acta Orthop*, 2017, 88, 670–674.
18. Decreasing length of hospital stay and postoperative complications after primary total hip arthroplasty: a decade analysis from 2006 to 2016 / M. J. Grosso, A. L. Neuwirth, V. Boddapati [et al.] // *J.Arthroplasty*. – 2019. – Vol. 34, N 3. – P. 422 - 425.
19. Late complications following elective primary total hip and knee arthroplasty: who, when, and how? / J. C. Rozell, P. M. Courtney, J. R. Dattilo [et al.] // *J Arthroplasty*. – 2017. – Vol. 32, N 3. ó P. 719 - 723.
20. Wareńczak A. Does total hip replacement impact on postural stability? / A. Wareńczak, P. Lisiński // *BMC Musculoskelet.Disord*. – 2019. – Vol. 20, N 1.- Art. No 229.
21. Wareńczak A. Does total hip replacement impact on postural stability? / A. Wareńczak, P. Lisiński // *BMC Musculoskelet.Disord*. – 2019. – Vol. 20, N 1.- Art. No 229.
22. Theassessmentofstaticbalanceinpatientsaftertotalhipreplacementintheperiodof 2-3 yearsaftersurgery / T. Pop, D. Szymczyk, J. Majewska [et al.] // *Biomed.Res.Int*. – 2018. “Vol. 2018. – Art. No 3707254.

УРОЛОГІЯ

1. Хронічна ниркова недостатність: етіологія, класифікація, діагностика та лікування. Показання до хронічного гемодіалізу.
2. Гостре пошкодження нирок: етіологія, діагностика та лікувальна тактика. Показання до гострого гемодіалізу.
3. Травма нирок та сечоводів: класифікація, етіологія, діагностика татактика лікування.

4. Аномалії розвитку нирок: класифікація, діагностика та лікувальна тактика.
5. Гострий пієлонефрит: класифікація, етіологія, патогенез, діагностика та лікувальна тактика. Гострий пієлонефрит вагітних.
6. Хронічний пієлонефрит: класифікація, етіологія, клініка, діагностика та лікування.
7. Паранефрит: класифікація, етіологія, клініка, діагностика та лікування.
8. Туберкульоз нирок та сечоводів: діагностика та лікувальна тактика.
9. Оцінка результатів променевих досліджень: УЗД, КТ, МРТ, оглядова та екскреторна урографія, цистограма.
10. Оцінка результатів радіоізотопних досліджень: РРГ, динамічна реносцинтиграфія.
11. Оцінка лабораторного аналізу секрету передміхурової залози.
12. Ниркова колька: етіологія, патогенез, діагностики та лікувальна тактика.
13. Гідронефроз: етіологія, клініка, діагностика та лікування.
14. Пункційна нефростомія: показання, техніка виконання.
15. Хірургічні методи лікування сечокам'яної хвороби: дистанційна ударно-хвильова літотрипсія, контактна уретеролітотрипсія, перкутанна нефролітотрипсія, цистолітотрипсія.
16. Пухлини нирок: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
17. Уретеропієлоскопія: показання та техніка виконання.
18. Катетеризація сечоводів: показання та техніка виконання.
19. Стриктури сечоводів: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
20. Характеристика лабораторних змін сечі при урологічній патології.
21. Доброякісна гіперплазія передміхурової залози: класифікація, етіологія, діагностика та лікування. Шкала IPSS: зміст на інтерпретація.
22. Методи хірургічного лікування доброякісної гіперплазії передміхурової залози.
23. Стриктури уретри: етіологія, класифікація, діагностика та методи лікування.
24. Гостра та хронічна затримка сечі: етіологія, діагностика та тактика лікування.
25. Нетримання сечі у жінок: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
26. Катетеризація сечового міхура: показання та техніка виконання.
27. Рак передміхурової залози: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
28. Біопсія передміхурової залози: види, показання, техніка.
29. Цистоскопія: показання та техніка виконання.
30. Травма сечового міхура: класифікація, етіологія, діагностика та тактика лікування.
31. Гострий цистит: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
32. Хронічний цистит: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
33. Пухлини сечового міхура: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
34. Неспецифічні запальні захворювання нижніх сечових шляхів (простатит, везикулів, уретрит): класифікація, етіологія, патогенез, діагностика та лікувальна тактика.

35. Туберкульоз нижніх сечових шляхів: класифікація, діагностика та лікувальна тактика.
36. Варикоцеле: класифікація, етіологія, патогенез, діагностика та лікувальна тактика.
37. Пухлини яєчок: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
38. Гострий орхіепідидиміт: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
39. Синдром гострої калитки: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.
40. Патологічний пріапізм: класифікація, етіологія, діагностика та лікувальна тактика.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Сучасні методи ендоскопічного хірургічного лікування доброякісної гіперплазії передміхурової залози.
2. Ретроградна інтрауретральна хірургія в лікуванні нефролітіазу.
3. Перкутанна нефролітотрипсія в лікуванні коралоподібного нефролітіазу.
4. Стрикттури сечоводів: класифікація, етіологія, діагностика, лікування.
5. Ультрасонографія в урологічній практиці.
6. Дистанційна ударно-хвильова літотрипсія.
7. Контрастні методи променевої діагностики в урологічній практиці.
8. Роботизована хірургія в урологічній практиці.
9. Чоловіче безпліддя: класифікація, етіологія, діагностика та лікування.
10. Варикоцеле: класифікація, етіологія, діагностика та лікування.
11. Фотодинамічна цистоскопія та NBI в діагностиці раку сечового міхура.
12. Лазерна хірургія в урологічній практиці.
13. Аномалії розвитку верхніх сечових шляхів: класифікація, діагностика та лікування.
14. Аномалії розвитку нижніх сечових шляхів: класифікація, діагностика та лікування.
15. Рак передміхурової залози: епідеміологія, класифікація, діагностика та лікування.
16. Рак сечового міхура: епідеміологія, класифікація, діагностика та лікування.
17. Травми органів верхніх сечових шляхів: епідеміологія, класифікація, діагностика та лікувальна тактика.
18. Травми органів нижніх сечових шляхів: епідеміологія, класифікація, діагностика та лікування.
19. Гостре пошкодження нирок: етіологія, діагностика та лікувальна тактика. Показання до гострого гемодіалізу.
20. Гострий пієлонефрит вагітних: етіологія, патогенез, діагностика та лікувальна тактика.

Перелік рекомендованої літератури

1. С. П. Пасечніков; Урологія: підручник/ под ред. С. П. Пасечнікова, С. А. Возіанов, В. Н. Лесовий [и др.]. – Вид. 3-е. – Вінниця : Нова Книга, 2019.
2. Пасечніков С.П. Сучасні проблеми урології: [посібник]: довідник лікаря/ С.П.

- Пасечніков, В.І. Зайцев. - Київ: Б-ка Здоров'я України; 2017.
3. Саричев Л. П. Симптоми урологічних захворювань : метод. рек. Для викладачів / Л. П. Саричев, С. М. Супруненко, С. А. Сухомлин, Я. В. Саричев. – Полтава, 2019.
  4. Нетримання сечі у жінок : навчальний посібник / за ред. В. І. Горового, О. І. Яцини. – Вінниця : Твори, 2020. – 472 с., іл.
  5. Практична урогінекологія: курс лекцій / За ред. В.І. Горового. – Вінницька обласна друкарня, 2015. – 724 с.
  6. Клінічна анатомія сечостатевого органів / За ред. В.І. Горового, В.О. Шапринського, Б.Ф. Мазорчука Б.Ф. – Вінниця: "Твори", 2016. – 640 с.: іл.
  7. Невідкладна урологія в практиці лікарів хірургічного профілю/ За ред. В.І. Горового, В.О. Шапринського, Г.В. Чайки, І.В. Барало, О.М. Каплука. – Вінниця: "Твори", 2018. – 824 с.: іл.
  8. "Урологія (Методичні розробки)" за редакцією професора В.П. Стуса, видання друге, доповнене. / А.П. Стусь, Моїсєєнко М.М., Фрідберг А.М., Поліон М.Ю., Бараннік К.С., Суварян А.Л., Краснов В.М., Крижанівський О.Ю. - Дніпро: ТОВ"Акцент". - 2018. - 336с.
  9. Urology: textbook for students of higher medical education Institutions /S.P. Pasechnikov, S.O. Vozianov, V.M. Lesovoy (et al.);ed. by Pasechnikov. / S.P. Pasechnikov, S.O. Vozianov, V.M. Lesovoy (et al.) - Vinnytsia: Nova Knyha, 2016. - 400 p.
  10. EAU Guidelines, edition presented at the 28th EAU Annual Congress, Milan 2021. ISBN 978-90-79754-71-7. EAU Guidelines Office, Arnhem, The Netherlands.
  11. Бойко М.І., Пасечніков С.П., Стусь В.П. та інші. Клінічна андрологія // Довідник лікаря «Андролог». - К.: ТОВ «Бібліотека «Здоров'я України», 2013.- 222 с.
  12. Саричев Л. П. Клінічна анатомія і фізіологія органів сечової і чоловічої статевих системи : метод. рек. для викладачів / уклад. Л. П. Саричев, С. А. Сухомлин, С. М. Супруненко. – Полтава, 2019. – 11 с.
  13. Саричев Л. П. Симптоми урологічних захворювань : метод. рек. для викладачів / Л. П. Саричев, С. М. Супруненко, С. А. Сухомлин, Я. В. Саричев. – Полтава, 2019. – 14 с.
  14. Alan W. Partin, Alan J. Wein, et. all - Campbell Walsh Wein Urology, E-Book (12th ed.) – 2020.
  15. David Thurtle, Suzanne Biers, Michal Sut, James Armitage. - Emergencies in Urology – 2017.
  16. Philipp Dahm, Roger Dmochowski - Evidence-based Urology, 2nd Edition – 2018.

Інші рекомендовані джерела:

1. Theodore J. Saclarides, Jonathan A. Myers, Keith W. Milikan. Common surgical diseases. Third edition / Springer, New York – 2015 – 372 p S.P. Pasechnikov; Urology: textbook/ Ed. S. P. Pasyechnikova, S. A. Vozianov, V. N. Lesovy [and others]. - View. 3rd – Vinnytsia: New Book, 2019.
2. Pasechnikov S.P. Modern problems of urology: [manual]: doctor's guide/ S.P. Pasechnikov, V.I. Zaitsev. - Kyiv: L-ry Health of Ukraine; 2017.
3. EAU Guidelines, edition presented at the 28th EAU Annual Congress, Milan 2021. ISBN 978-90-79754-71-7. EAU Guidelines Office, Arnhem, The Netherlands.
4. Boyko M.I., Pasechnikov S.P., Stus V.P. and others Clinical andrology // Doctor's guide "Androlog". - K.: LLC "Library "Health of Ukraine", 2013. - 222 p.
5. Sarychev L.P. Clinical anatomy and physiology of organs of the urinary and male reproductive system: method. rec. for teachers / comp. L. P. Sarychev, S. A. Sukhomlyn, S. M. Suprunenko. – Poltava, 2019. – 11 p.
6. Sarychev L.P. Symptoms of urological diseases: method. rec. for teachers / L. P. Sarychev, S. M. Suprunenko, S. A. Sukhomlyn, Ya. V. Sarychev. – Poltava, 2019. – 14 p.

Електронні ресурси:

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки

України;

2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
8. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
9. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.
10. University website <https://onmedu.edu.ua>
11. Library library.odmu.edu.ua
12. 1. <https://uroweb.org/>
13. 2. <https://www.nccn.org/>
14. 3. <https://www.auanet.org>
15. 4. <https://www.inurol.kiev.ua/>
16. 5. <https://www.souu.org.ua/>

Предметно – тематичні каталоги:

1. <http://uroweb.org>
2. <http://uroweb.ua>
3. <http://www.library.univ.kiev.ua> – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
4. <http://inmeds.com.ua/> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
5. <http://www.bnf.fr/> – Національна бібліотека Франції;
6. <http://www.ddb.de/> – Німецька електронна бібліотека.

ХІРУРГІЯ

1. Визначення груп крові за антигенними системами АВ0 та Rh. Проби на сумісність при переливанні компонентів крові
2. Абсцес і гангрена легень
3. Спонтанний пневмоторакс
4. Легенева кровотеча
5. Плеврити. Емпієма плеври. Гострий піопневмоторакс
6. Грижі діафрагми
7. Кардіоспазм.
8. Сторонні тіла та травма стравоходу
9. Туна і проникаюча травма грудної клітки. Переломи ребер і груднини. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок
10. Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Емфіземасередостіння
11. Гемоторакс (гемопневмоторакс). Поранення і розриви легень

12. Поранення серця. Методика зашивання ран серця
13. Травматичне ушкодження діафрагми. Операційні доступи: трансабдо-мінальні, трансторакальні
14. Поєднана травма грудної клітки і живота. Особливості діагностики і хірургічної тактики
15. Ускладнення виразкової хвороби: перфорація, кровотеча, стеноз, пенетрація, малігнізація, внутрішні фістули
16. Показання і обґрунтування до хірургічних методів лікування виразкової хвороби та їх оцінка
17. Хірургічна тактика при проривних і кровоточивих виразках
18. Злукова хвороба. Сучасні погляди на причини злукоутворення та його попередження. Особливості втручання при злуковій непрохідності
19. Тромбоз і емболія судин брижі кишок
20. Жовчнокам'яна хвороба та її ускладнення. Холангіт: етіологія, патогенез, методи діагностики, особливості передопераційної підготовки хворих, місце ендоскопічних методів в комплексі передопераційного діагностики лікування
21. Хірургічні методи лікування при механічній жовтяниці: показання до холедохотомії, техніка її виконання та завершення; показання та техніка операцій на великому дуоденальному соску; ускладнення під час операцій на жовчних шляхах і після операції (ранні та пізні)
22. Операційні методи лікування гриж: пахвинних, стегнових, пупкових, навколорічкових, білої лінії живота
23. Грижі рідкісних локалізацій і внутрішні черевні грижі (передчеревні, позаочеревні, внутрішньоочеревні)
24. Травма порожнистих органів
25. Поєднана травма: живота і черепа, живота і опорно-рухового апарату
26. Операції на щитоподібній залозі
27. Тромбофлебіт і флеботромбоз нижніх кінцівок. Пост-тромбофлебітичний синдром
28. Облітеруючий ендартеріт
29. Облітеруючий атеросклероз
30. Емболія і гострий тромбоз артерій нижніх кінцівок
31. Загальні принципи лікування ушкоджень кровоносних судин. Визначення показань до відновлення прохідності судин
32. Глибокі субфасціальні і міжм'язеві флегмони кінцівок
33. Клініка і діагностика перитоніту
34. Лікування розповсюдженого гнійного перитоніту і абдомінального сепсису
35. Анаеробна інфекція (газова гангрена)
36. Правець і сказ
37. Принципи діагностики раку різних локалізацій. Система ТММ.
38. Рак шлунка
39. Рак печінки: первинний, метастатичний
40. Рак ободової і прямої кишки

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Інноваційні технології лікування гнійних ран.
2. Сучасні інноваційні технології хірургічного лікування гострих шлунково-кишкових кровотеч.

3. Лікування обтураційних захворювань гепатопанкреатобіліарної зони.
4. Сучасні методи профілактики злукової хвороби очеревини.
5. Синдром діабетичної стопи.
6. Абдомінальний компартмент-синдром.
7. Бешиха.
8. Хірургічна інфекція.
9. Баріатрична хірургія.
10. Перитоніт.
11. Хірургія магістральних і периферичних судин артеріальної системи.
12. Захворювання венозної системи нижніх кінцівок.
13. Ендоскопічна хірургія.
14. Ендоваскулярна хірургія.
15. Хірургія шлунку та дванадцятипалої кишки.
16. Хірургія печінки та жовчовивідних шляхів.
17. Хірургія підшлункової залози.
18. Хірургія щитоподібної залози.
19. Кишкова непрохідність.
20. Хірургічні захворювання стравоходу.

Перелік рекомендованої літератури

Базова

1. Гнійно-септична хірургія: навчальний посібник / С.Д. Шаповал// Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», -2019.- 192с.- ISBN: 978-617-505-728-5
2. Ендоскопічна хірургія: навчальний посібник / В.М. Запорожан, В.В. Грубнік, Ю.В. Грубнік, А.В. Малиновський та ін. /Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», -2019.- 592с. - ISBN: 978-617- 505-733-9
3. Загальна хірургія (за ред. С.Д.Хіміча, М.Д.Желіби). Вид. 3-тє- К.: «Медицина», 2018.- 608 с.
4. Загальна хірургія /за ред. Я.С.Березницького, М.П.Захараша, В.Г.Мішалова, В.О.Шідловського.- Вінниця, Нова книга.- 2018.-344с.
5. Невідкладні стани в хірургії: навчальний посібник / К.М. Бобак, А.І. Бобак, В.В. Киретів та ін.; за ред. Л.М. Ковальчука /Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», - 2017.- 560с.-ISBN: 978-617- 505-370-6
6. Хірургічні хвороби: підручник / Я.С. Березницький, О.А. Вільцанюк, М.Д. Желіба та ін.; за ред. П.Д. Фоміна, Я.С. Березницького. — 2-е вид., випр. /Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», - 2017-408с.- ISBN: 978-617-505-602-

Допоміжна

1. Воєнно-польова хірургія. за ред. Я. Л. Заруцького, В. Я. Білого; М-во оборони України, М-во охорони здоров'я України. - Київ: Фенікс, 2018. - 544, с.
2. Національна безпека України у викликах новітньої історії :Антибіотикорезистентність – загроза для людства, шляхи її подолання. монографія / Адельбаєва А.В., Александров Є.С., Бехтер Л.А., Біланюк В.І., Біляєва О.О. та інші. – Київ : ДП «Експрес-об'ява», 2020. – 464 с. ISBN 978-917-7389-16-2
3. General Surgery: textbook / S.D. Khimich, M.D. Zheliba, V.P. Andryushchenko et al. / Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Медицина», -2019.- 536с.- ISBN: 978-617-505-746-9

4. Conceptual options for the development of medical science and education, Kolesnikov E.B., Kryzhevsky V.V. Morbid obesity as an important medical problem of the 21-st century: acute intestinal obstruction in obese patients, Collective monograph: , Riga, Izdevnieciba" Baltija Publishing, 2020, p. 269- 287, Medical University of Lublin, 2020, 688p., ISBN 978-9934-588-44-0
5. J.R. Howe. Endocrine and Neuroendocrine Surgery / James R. Howe
// Springer-Verlag Berlin Heidelberg. – 2017. – 160 p.

Нормативна

1. <http://mon.gov.ua/> – офіційний веб-сайт Міністерства освіти і науки України;
2. <http://nmapo.edu.ua/index.php/uk/> – офіційний сайт Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;
3. <http://president.gov.ua> – офіційний веб-сайт Президента України;
4. <http://rada.gov.ua/> – офіційний портал Верховної Ради України;
5. <http://www.kmu.gov.ua/> – Урядовий портал, єдиний веб-портал органів виконавчої влади України;
6. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal/> – офіційний веб-сайт Міністерства охорони здоров'я України;
7. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського;
8. <http://www.nplu.org/> – Національна Парламентська бібліотека України;
9. <http://www.who.int/> – офіційний веб-сайт Всесвітньої організації охорони здоров'я.

Інформаційні джерела

10. <http://crassociety.org/>
11. <http://www.espen.org/>
12. <http://onlinelibrary.wiley.com/>
13. www.elsevier.com/books-and-journals
14. <http://link.springer.com/search?facet-discipline=%22Medicine%22>
15. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>
16. <http://www.clinicalnutritionjournal.com/>
17. <http://www.cancer.gov/>
18. <http://www.cancer.net/>
19. <http://jco.ascopubs.org/>
20. <http://jop.ascopubs.org/>
21. <http://www.pubpdf.com/>
22. <http://www.websurg.com/>
23. <http://www.cochrane.org/>
24. <http://www.wjgnet.com/>
25. <http://www.nejm.org/>
26. <https://www.omicsonline.org/>
27. <http://radiopaedia.org/>
28. <http://cancerres.aacrjournals.org/>
29. <http://www.ijcem.com/>
30. <http://www.surgukraine.com.ua/>

31. <http://hirurgiya.com.ua/>
32. <http://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/surgery/index>
33. <http://www.clinicaloncology.com.ua/>
34. <http://heartandvessels.com.ua/>

ШКІРНІ ТА ВЕНЕРИЧНІ ХВОРОБИ

1. Шкіра як частина імунної системи
2. Загальні методи та форми місцевого лікування дерматозів.
3. Характеристика патоморфологічних процесів в шкірі та в її придатках.
4. Диференціальна діагностика простого та алергічного контактного дерматиту.
5. Стрептококові ураження шкіри: імпетиго та його різновиди. Принципи лікування, профілактика.
6. Стафілококові ураження шкіри: остиофолікуліт, фолікуліт, фурункул, карбункул, гідраденіт.
7. Різнокольоровий (висівкоподібний) лишай. Етіологія. Клініка. Лікування. Діагностика.
8. Мікози стоп. Епідеміологія, клінічні різновиди, діагностика, лікування, профілактика.
9. Фавус. Епідеміологія, клінічні прояви, діагностика, лікування, профілактика.
10. Кандидоз шкіри та слизових оболонок. Епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
11. Паразитарні хвороби шкіри. Етіологія, клініка, діагностика, ускладнення, лікування, профілактика.
12. Вірусні дерматози: простий герпес, оперізуючий лишай та генітальний герпес. Епідеміологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
13. Іхтіози. Класифікація, клініка, лікування, профілактика.
14. Псоріаз (лускатий лишай). Етіопатогенез, клінічні форми та їх прояви, перебіг, діагностика, диференціальна діагностика. Принципи лікування, профілактика рецидивів.
15. Алергічні васкуліти шкіри (хвороба Шенлейн-Геноха, гостра та хронічна вузлувата еритема). Класифікація, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
16. Екзема. Етіопатогенез, клініка. Принципи лікування.
17. Атопічний дерматит. Етіопатогенез, клініка, діагностика, диференціальна діагностика, лікування, профілактика рецидивів.
18. Червоний вовчак. Етіопатогенез, клінічні форми.
19. Склеродермія, етіопатогенез, класифікація. Клінічні форми обмеженої склеродермії та їх прояви. Діагностика, лікування.
20. Акантолітична пухирчатка. Клінічні форми. Діагностика. Диференційна діагностика. Лікування.
21. Вітіліго. Етіологія, клініка, диференціальна діагностика, принципи лікування.
22. Туберкульоз шкіри. Клініка, діагностика, лікування.
23. Лепра. Етіологія, класифікація, клініка, діагностика, принципи лікування.
24. Шкірний лейшманіоз. Епідеміологія, клінічні форми, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
25. Алопеція. Етіопатогенез, клініка, диференціальний діагноз, принцип лікування.
26. Загальна характеристика збудника сифілісу. Електронно-мікроскопічна будова спірохети. Умови та способи зараження сифілісом. Імунітет при сифілісі.
27. Клініка первинного періоду сифілісу. Диференціальний діагноз.
28. Ураження шкіри та слизових оболонок при вторинному періоді сифілісу.
29. Порівняльна характеристика клінічних проявів свіжого та рецидивного вторинного сифілісу.
30. Клінічні прояви та класифікація третинного періоду сифілісу.
31. Поразка внутрішніх органів, нервової системи та опорно-рухового апарату при сифілісі.
32. Клінічні прояви раннього вродженого сифілісу

33. Клінічні прояви пізнього вродженого сифілісу.
34. Характеристика прихованого сифілісу. Диференціальний діагноз прихованого сифілісу та хибнопозитивних серологічних реакцій.
35. Принципи діагностики та лікування сифілісу.
36. Гонорейна інфекція. Етіологія. клініка. Діагностика. Ускладнення. Лікування. Профілактика.
37. Негонорейні уретрити (трихомональні, бактеріальні, мікоплазмові, кандидозні, хламідійні). Етіологія, клінічні прояви, принцип лікування.
38. Хвороба Рейтера: етіологія, клініка, лабораторна діагностика, диференціальна діагностика з іншими ураженнями суглобів, лікування.
39. Тропічні трепонематози. Фрамбезія. Беджель. Пінта. Етіологія. Патогенез. Клінічні форми. Діагностика. Лікування.
40. Ураження шкіри та слизових оболонок при ВІЛ-інфекції.

Перелік орієнтовних тем рефератів

1. Шкірні тести в діагностиці алергічних захворювань шкіри контактного дерматиту.
2. Імунотерапія піодермітів, показання для призначення.
3. Загальне та місцеве лікування грибкових захворювань шкіри та придатків шкіри. Профілактика грибкових уражень шкіри та придатків шкіри.
4. Атипові форми корості. Клініка, діагностика, лікування.
5. Імунобіологічна терапія при аутоімунних шкірних хворобах.
6. Герпетичний дерматит Дюринга: клініка, діагностика, лікування.
7. Дерматоміозит. Етіологія, клінічні прояви, діагностика, лікування.
8. Хвороби волосся. Загальні відомості. Триходерматоскопія. Диференційна діагностика. Лікування.
9. Захворювання сальних залоз. Етіологія та патогенез. Клініка. Діагностика та диференціальна діагностика. Лікування.
10. Захворювання потових залоз. Етіологія та патогенез. Клінічні форми. Діагностика та диференційна діагностика. Лікування.
11. Гіпермеланози. Хвороба Аддісона. Мелазма (хлоазма). Бронзовий меланоз. Дерматоз пігментний навколоротовий Брока. Пігментація чола лінійна. Печінкові плями. Меланоз Ріля. Меланодермія Гоффмана-Габермана.
12. Гіпомеланози. Етіологія та патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Принципи терапії.
13. Саркоїдоз. Етіологія та патогенез. Клініка. Клінічні форми. Гістопатологія. Диференціальна діагностика. Лікування.
14. Мастоцитоз. Етіологія та патогенез. Клініка. Клінічні форми. Гістопатологія. Диференціальна діагностика. Лікування.
15. Передракові захворювання шкіри. Клініка, діагностика, лікування.
16. Передракові захворювання слизових оболонок. Клініка, діагностика, лікування.
17. Злоякісні пухлини шкіри.. Клініка. Гістопатологія. Диференціальна діагностика. Лікування.
18. Шкірні прояви ВІЛ-інфекції.
19. Шкірні прояви COVID-19.
20. Сучасні аспекти лікування та діагностики захворювань, що передаються статевим шляхом.

Перелік рекомендованої літератури

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти (ESG) - https://ihed.org.ua/wpcontent/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf
2. Gollnick, H. P. M., Arenberger, P., & Czarnecka-Operacz, M. (2019). Тренінгові потреби і прихильність до спеціальності дерматології та venereology European Standards Postgraduate Medical Specialist Training. *Journal of European Academy of Dermatology and Venereology*, 33 (Suppl Suppl 4), <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6618164/>
3. Адаптовано клінічну настанову з діагностики та лікування акне. Київ, 2014. -112 с.
4. Дюдюк А.Д. та співавт. Інфекції, що передаються статевим шляхом (навчальний посібник). – Київ: Поліграф плюс, 2012. –133 с.
5. Калюжна Л.Д. Дитяча дерматовенерологія. – Підручник для студентів вищих навчальних закладів IV рівня акредитації та лікарів-дерматовенерологів. – Київ: "Грамота", 2014. – 304 с.
6. Літус О.І., Литвиненко Б.В., Хобзей К.М. Метотрексат у дерматології. Методичні рекомендації, Київ, 2016. – 40 с.
7. Мавров І.І. Статеві хвороби: Пров. з рос.-Тернопіль: ТДМУ, 2005.-716 с.
8. Менеджмент пацієнтів із гніздовою алопецією / за ред. Ю. С. Овчаренко, І.М.Сербіної. - Харків: Видавничий дім "Харизма плюс", 2021. - 100 с.
9. Надання дерматологічної допомоги на рівні первинної лікарняної допомоги в умовах надзвичайних ситуацій. Київ – 2014. – 51 с.
10. Особливості клінічного перебігу та удосконалення діагностики та лікування псоріазу. Метод.рекомендації. – Київ – 2013. – 64 с.
11. Персоналізований підхід до зовнішньої терапії у дерматології / О. І. Літус, Т.В., Проценко, Я. М. Юрчик [та ін.]. - Перше вид. – Київ: Видавництво «MedKnowHubPress», 2020. – 69 с.
12. Рудницька Л., Ольшевська М., Раковська О. Атлас трихоскопії. Дерматоскопія захворювань волосся та шкіри голови / Пер. з англ. під редакцією Ю.С. Овчаренко - Харків: Видавничий дім "Харизма плюс", 2021. - 508 с.
13. Посібник із психодерматології. Базові та клінічні аспекти. Перше видання. М.Джафферані. Під ред. проф. О.І. Літус. Київ: Видавництво «MedKnowHubPress»., 2020. - 126 с.
14. Сізон О.О. Дерматологія, венерологія / За загальною редакцією О.О. Сізон. – Посібник для студентів, магістрів вищих навчальних закладів. – Львів: ТзОВ «ДрукЗахід», 2017. – 548с.
15. Сізон О.О. Дерматологія, венерологія у питаннях та відповідях / За загальною редакцією О.О. Сізон. – Посібник для студентів, магістрів вищих навчальних закладів. – Львів: ТзОВ «ДрукЗахід», 2017. – 180с.
16. Трихологія. Друге вид. Златогорський О., Шапіро Д. та ін. Київ: Видавництво «MedKnowHubPress»., 2017. – 276 с.
17. Трихопатії у дітей. За загальною редакцією Ю. Овчаренко. Х.: Видавництво "Майдан", 2017. - 264 с.
18. Федотов В.П., Макарчук О.І. Клінічні лекції з дерматовенерології та косметології. Запоріжжя -Дніпропетровськ, 2013.
19. Rook's Textbook of Dermatology Eds.: T. Burns, S. Breathnach, N. Cox, C. Griffiths. 9th ed. 4 Volume Set – Wiley-Blackwell, 2016. – 4696 p.
20. Andrews' Diseases of the Skin: Clinical Dermatology Odom R. B., James W. D., Berger T. G. 12th ed. – Saunders, 2015. – 968 p.

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВОЇ ДОПОВІДІ (РЕФЕРАТУ)

У рефераті мають бути висвітлені найважливіші питання з переліку тем, наведених в даній програмі.

Обов'язковими структурними елементами реферату є:

- Титульний аркуш;
- Зміст;
- Перелік умовних позначень (за необхідністю);
- Вступ;
- Основна частина;
- Висновки;
- Додатки (за необхідністю);
- Список використаної літератури.

Титульний аркуш реферату має містити прізвище, ім'я, по батькові автора; назву реферату; найменування спеціальності (наукової спеціальності); місто рік (Див. зразок).

Зміст подають на початку реферату. Він містить найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів (якщо вони мають заголовок), зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, додатків, списку використаних джерел.

У вступі мають бути обов'язково відображені: актуальність теми, ступінь розробленості проблеми, мета, поставлені завдання та невирішені проблемні питання.

Основна частина реферату має містити виклад самостійно виконаного аналітичного, експериментального чи клінічного дослідження обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

У основній частині подають розділи:

- огляд наукової літератури за темою і вибір напряму дослідження;
- для експериментальних чи клінічних робіт виклад методів або методик дослідження;
- опис проведених теоретичних, або результати експериментальних чи клінічних досліджень;
- аналіз і узагальнення результатів дослідження.

Кожний розділ починають з нової сторінки.

Зміст розділів основної частини має точно відповідати темі роботи і повністю її розкривати.

Висновки мають відповідати визначеним автором завданням дослідження.

Для дотримання бажаного стилю висновків корисно застосовувати в пунктах висновків такі слова та вислови, як проаналізовано ..., встановлено ..., виявлено ..., що дало змогу ..., доведено ..., показано ..., досліджено ..., розроблено ...,

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША РЕФЕРАТУ

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

РЕФЕРАТ

на тему: «НАЗВА РЕФЕРАТУ»

до участі в конкурсному відборі на навчання в аспірантурі
для здобуття ступеня доктора філософії

зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я»
за дисципліною «_____»

Виконав: _____
(власне ім'я, прізвище)

Перевірив: _____
(підписи)

_____

(власне ім'я, прізвище членів комісії)

отримано ..., запропоновано ..., розроблено ..., рекомендовано ..., вважається а доцільне ... тощо.

Ознайомлення з текстом висновків має дати можливість сформулювати уявлення про ступінь реалізації автором роботи поставленої мети і завдань.

Додатки. У разі потреби до додатків доцільно включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи.

Додатки позначають великими літерами української абетки, починаючи з А, за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ї. Після слова «Додаток» друкують літеру, що позначає його послідовність.

Якщо у роботі один додаток, то він позначається «Додаток А».

Кожний додаток слід починати з нової сторінки із зазначенням у правому верхньому куті сторінки слова «Додаток» і його позначення.

Список використаної літератури слід розмішувати одним з таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найбільш зручний для користування) або в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Кількість позицій у списку має становити не менше 25 джерел.

Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліографічної та видавничої справи: ДСТУ ГОСТ 205 «Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання». – К.: Держспоживстандарт України, 2015.

По кожному джерелу слід наводити такі дані: прізвище та ініціали автора, повну назву книги, статті, журналу, місто, видання, назву видавництва, рік видання, номер сторінок у книзі, журналі. При посиланні на збірники праць – дані про автора, назву статті, повне найменування збірника, місто та видавничу організацію, рік та номери сторінок, на яких розташована ця стаття.

Зарубіжні джерела, що використовуються мовою оригіналу (за винятком російських), записують в кінці списку в алфавітному порядку.

У тексті роботи, де використано джерело, в квадратних дужках проставляють номер джерела і сторінку, на яку зроблено посилання (наприклад [10, с.25]).

Технічні вимоги до реферату. Реферат за обсягом повинен складати 24-30 сторінок (формат А4). Текст має бути набраний шрифтом Times New Roman 14 кеглем через 1,5 інтервал. Поля: верхнє і нижнє – 2 см, лівє – 2,5 см, правє – 1,0 см.

Реферат необхідно подавати у поліпропіленовій папці-швидкозшивачі.

На останній сторінці наукової доповіді (реферату) вступник обов'язково проставляє дату і ставить свій підпис. Усі реферати перевіряються на наявність плагіату у відповідності до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній та освітній роботі здобувачів вищої освіти, науковців та викладачів ОНМедУ від 28.12.2021р.

Відповідальний секретар
Приймальної комісії ОНМедУ

Степанов Г.Ф.